

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δέκατο τμήμα)

της 12ης Ιανουαρίου 2017*

«Αίτηση αναιρέσεως — Συμπράξεις — Ευρωπαϊκή αγορά των φωσφορικών αλάτων για ζωοτροφές — Κατανομή ποσοστώσεων πωλήσεων, συντονισμός των τιμών και των όρων πωλήσεως και ανταλλαγή ευαίσθητων εμπορικών πληροφοριών — Αποχώρηση των αναιρεσειουσών από τη διαδικασία διευθέτησεως της διαφοράς — Εξουσία πλήρους δικαιοδοσίας — Προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ίσης μεταχειρίσεως — Εύλογη διάρκεια της διαδικασίας»

Στην υπόθεση C-411/15 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 27 Ιουλίου 2015,

Timab Industries, με έδρα το Dinard (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από την N. Lenoir, avocate au barreau de Paris,

Cie financière et de participations Roullier (CFPR), με έδρα το Saint-Malo (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από την N. Lenoir, avocate au barreau de Paris,

αναιρεσείουσες,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους C. Giolito και B. Mongin, επικουρούμενους από την N. Coutrelis, avocate au barreau de Paris, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

εναγομένη πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δέκατο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Berger (εισηγήτρια), πρόεδρο τμήματος, E. Levits και F. Biltgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 28ης Ιουλίου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Απόφαση

- 1 Με την αίτηση αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες, Timab Industries (στο εξής: Timab) και Cie financière et de participations Roullier (CFPR), ζητούν την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 20ής Μαΐου 2015, Timab Industries και CFPR κατά Επιτροπής (T-456/10, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2015:296), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή τους για την ακύρωση της αποφάσεως C(2010) 5001 τελικό της Επιτροπής, της 20ής Ιουλίου 2010, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 101 [ΣΛΕΕ] και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (υπόθεση COMP/38866 – Φωσφορικά άλατα για ζωοτροφές) (στο εξής: επίδικη απόφαση), καθώς και την αναπομπή της υποθέσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προκειμένου να μειωθεί προσηκόντως το ύψος του προστίμου που τους επιβλήθηκε. Επικουρικώς, ζητούν να διαπιστωθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο προσέβαλε το δικαίωμά τους σε δίκαιη δίκη λόγω της υπερβολικής διάρκειας της ένδικης διαδικασίας.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1/2003

- 2 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101] και [102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), προβλέπει στο άρθρο 7, παράγραφος 1, τα εξής:

«Εάν η Επιτροπή διαπιστώσει, κατόπιν καταγγελίας ή αυτεπαγγέλτως, παράβαση του άρθρου [101] ή [102 ΣΛΕΕ], δύναται να υποχρεώσει με απόφασή της τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων να θέσουν τέλος στη διαπιστωθείσα παράβαση. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή δύναται να τους επιβάλλει μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα, ανάλογα προς τη διαπραχθείσα παράβαση και αναγκαία για την παύση της. [...]»

- 3 Το άρθρο 23, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού αυτού ορίζει τα ακόλουθα:

«2. Η Επιτροπή δύναται με απόφασή της να επιβάλει σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων πρόστιμα, σε περίπτωση που αυτές, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας:

α) διαπράττουν παράβαση των διατάξεων του άρθρου [101] ή [102 ΣΛΕΕ] [...]

[...]

Για καθεμία από τις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην παράβαση, το πρόστιμο δεν υπερβαίνει το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος.

[...]

3. Ο καθορισμός του ύψους του προστίμου γίνεται με βάση τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης.»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 773/2004

- 4 Το 2008 θεσπίστηκε η διαδικασία διευθετήσεως των διαφορών με τον κανονισμό (ΕΚ) 622/2008 της Επιτροπής, της 30ής Ιουνίου 2008, για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) 773/2004 σχετικά με τη διεξαγωγή των διαδικασιών διευθετήσεως διαφορών σε υποθέσεις συμπράξεων (ΕΕ 2008, L 171, σ. 3). Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού αυτού διευκρινίστηκαν με την ανακοίνωση της

Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 2008, σχετικά με την διεξαγωγή διαδικασιών διευθέτησης διαφορών εν όψει της έκδοσης αποφάσεων δυνάμει του άρθρου 7 και του άρθρου 23 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 2008, C 167, σ. 1, στο εξής: ανακοίνωση περί διαδικασιών διευθετήσεως διαφορών).

- 5 Ο κανονισμός (ΕΚ) 773/2004 της Επιτροπής, της 7ης Απριλίου 2004, σχετικά με τη διεξαγωγή από την Επιτροπή των διαδικασιών δυνάμει των άρθρων [101] και [102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2004, L 123, σ. 18), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό 622/2008 (στο εξής: κανονισμός 773/2004), προβλέπει, στο άρθρο 10α που επιγράφεται «Διαδικασία διευθέτησης διαφορών σε υποθέσεις συμπράξεων», τα εξής:

«1. Μετά την έναρξη της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 6, του κανονισμού [...] 1/2003, η Επιτροπή δύναται να ορίσει προθεσμία εντός της οποίας τα μέρη έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν γραπτώς ότι είναι διατεθειμένα να συμμετάσχουν σε συζητήσεις διευθέτησης διαφορών ενόψει της πιθανής υποβολής αιτημάτων διευθέτησης διαφορών. Η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη της απαντήσεις που παραλαμβάνονται εκπρόθεσμα.

[...]

2. Τα μέρη που συμμετέχουν στις συζητήσεις διευθέτησης διαφορών πρέπει να ενημερώνονται από την Επιτροπή σχετικά με:

- α) τις αιτιάσεις που πρόκειται να τους απευθύνει·
- β) τα αποδεικτικά στοιχεία με βάση τα οποία πρόκειται να απευθύνει τις αιτιάσεις·
- γ) τις μη εμπιστευτικές εκδοχές οιοδήποτε προσβάσιμου εγγράφου το οποίο αναφέρεται στο φάκελο της υπόθεσης, τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, εφόσον κρίνουν ότι μία αίτηση ενός ενδιαφερόμενου μέρους είναι αιτιολογημένη γιατί παρέχει στο ενδιαφερόμενο μέρος τη δυνατότητα να διαπιστώσει τη θέση του σχετικά με μία χρονική περίοδο ή με οποιαδήποτε άλλη πτυχή της σύμπραξης, καθώς και
- δ) τα ενδεχόμενα πρόστιμα.

[...]

Σε περίπτωση που οι συζητήσεις διευθέτησης διαφορών προοδεύσουν, η Επιτροπή δύναται να ορίσει προθεσμία εντός της οποίας τα μέρη δεσμεύονται να ακολουθήσουν τη διαδικασία διευθέτησης διαφορών υποβάλλοντας αιτήματα διευθέτησης διαφορών που να αντικατοπτρίζουν τα αποτελέσματα των διεξαχθεισών συζητήσεων κατά τις οποίες αναγνωρίζουν τη συμμετοχή τους σε παράβαση του άρθρου [101 ΣΛΕΕ], καθώς και την ευθύνη τους. Πριν η Επιτροπή ορίσει την προθεσμία υποβολής των αιτημάτων διευθέτησης διαφορών, τα ενεχόμενα μέρη δικαιούνται, εφόσον το ζητήσουν εγκαίρως, να λάβουν γνώση των πληροφοριών που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο. Η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη της αιτήματα διευθέτησης διαφορών που παραλαμβάνονται εκπρόθεσμα.

3. Όταν η γνωστοποιηθείσα στα μέρη κοινοποίηση αιτιάσεων αντικατοπτρίζει το περιεχόμενο των αιτημάτων τους διευθέτησης διαφορών, η γραπτή απάντηση στην κοινοποίηση αιτιάσεων από πλευράς των εμπλεκόμενων μερών θα επιβεβαιώνει, εντός της προθεσμίας που έχει ορίσει η Επιτροπή, ότι η κοινοποίηση αιτιάσεων που τους απεστάλη αντικατοπτρίζει το περιεχόμενο των αιτημάτων τους διευθέτησης διαφορών. Η Επιτροπή δύναται τότε να προβεί στην έκδοση της απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 7 και το άρθρο 23 του κανονισμού [...] 1/2003, μετά από διαβούλευση με τη συμβουλευτική επιτροπή συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων, σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού [...] 1/2003.

4. Η Επιτροπή δύναται να αποφασίσει ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας τη διακοπή όλων των συζητήσεων διευθέτησης διαφορών για μία συγκεκριμένη υπόθεση ή αναφορικά με ένα ή περισσότερα από τα εμπλεκόμενα μέρη, εάν κρίνει ότι η διαδικαστική αποτελεσματικότητα δεν πρόκειται να επιτευχθεί.»

Η ανακοίνωση περί διαδικασιών διευθέτησεως διαφορών

- 6 Το σημείο 1 της ανακοινώσεως περί διαδικασιών διευθέτησεως διαφορών έχει ως εξής:

«Με την παρούσα ανακοίνωση θεσπίζεται ένα πλαίσιο για την ανταμοιβή της συνεργασίας κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών διευθέτησης διαφορών που δρομολογήθηκαν με σκοπό την εφαρμογή του άρθρου [101 ΣΛΕΕ] σε περιπτώσεις συμπράξεων. [...] Η συνεργασία στην οποία αναφέρεται η παρούσα ανακοίνωση διαφέρει από την εθελούσια παροχή αποδεικτικών στοιχείων για την ενεργοποίηση ή την προώθηση των ερευνών που διενεργεί η Επιτροπή, η οποία καλύπτεται από την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων [...] Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η συνεργασία την οποία προσφέρει μια επιχείρηση εμπίπτει στο πεδίο αμφοτέρων των ανακοινώσεων της Επιτροπής, θα είναι δυνατό να ανταμειφθεί σωρευτικά αντιστοίχως.»

- 7 Το μέρος 2.1 της εν λόγω ανακοινώσεως, που επιγράφεται «Κίνηση της διαδικασίας και διερευνητικές ενέργειες με στόχο τη διευθέτηση της διαφοράς», ορίζει στο σημείο 11 τα ακόλουθα:

«Σε περίπτωση που η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να διερευνήσει κατά πόσον τα εμπλεκόμενα μέρη επιθυμούν να συμμετάσχουν σε συνομιλίες για τη διευθέτηση της διαφοράς τους, θέτει προθεσμία δύο τουλάχιστον εβδομάδων, σύμφωνα με το άρθρο 10α, παράγραφος 1, και το άρθρο 17, παράγραφος 3, του κανονισμού [...] 773/2004, εντός της οποίας τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να δηλώσουν γραπτώς εάν προτίθενται να συμμετάσχουν σε συνομιλίες για τη διευθέτηση της διαφοράς τους, προκειμένου, σε μεταγενέστερο στάδιο, να υποβάλουν γραπτές παρατηρήσεις. Αυτή η γραπτή δήλωση δεν υπονοεί παραδοχή συμμετοχής σε παράβαση εκ μέρους των μερών ούτε ευθύνη για τέτοια παράβαση.»

- 8 Τα σημεία 15 έως 17 και 19 της ανακοινώσεως περί διαδικασιών διευθέτησεως διαφορών, που περιλαμβάνονται στο μέρος 2.2 της ανακοινώσεως αυτής, το οποίο επιγράφεται «Κίνηση διαδικασίας διευθέτησης διαφοράς: συνομιλίες για τη διευθέτηση της διαφοράς», προβλέπουν τα εξής:

«15 Η Επιτροπή διατηρεί τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίζει σχετικά με την καταλληλότητα και με τον ρυθμό με τον οποίο διεξάγονται με καθεμία από τις επιχειρήσεις οι διμερείς συνομιλίες για τη διευθέτηση της διαφοράς. Σύμφωνα με το άρθρο 10α, παράγραφος 2, του κανονισμού [...] 773/2004, αυτό περιλαμβάνει τον προσδιορισμό, λαμβανομένης υπόψη της συνολικής προόδου που πραγματοποιήθηκε στην διαδικασία διευθέτησης διαφορών, της σειράς και της ακολουθίας των διμερών συνομιλιών για τη διευθέτηση της διαφοράς, καθώς και της χρονικής στιγμής κατά την οποία θα αποκαλυφθούν συγκεκριμένες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο φάκελο της Επιτροπής και βάσει των οποίων στοιχειοθετούνται οι προβλεπόμενες αιτιάσεις και επιβάλλεται το ενδεχόμενο πρόστιμο. Οι πληροφορίες αποκαλύπτονται σε εύθετο χρόνο, ανάλογα με την πρόοδο των συνομιλιών για τη διευθέτηση της διαφοράς.

16 Αυτή η έγκαιρη αποκάλυψη πληροφοριών στο πλαίσιο των συνομιλιών για τη διευθέτηση μιας διαφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 10α, παράγραφος 2, [...] του κανονισμού [...] 773/2004, επιτρέπει στα ενδιαφερόμενα μέρη να πληροφορηθούν περί των σημαντικότερων στοιχείων που έχουν ληφθεί υπόψη μέχρι τούδε, όπως τα καταγγελλόμενα πραγματικά περιστατικά, ο νομικός χαρακτηρισμός αυτών των πραγματικών περιστατικών, η βαρύτητα και η διάρκεια της πιθανολογούμενης σύμπραξης, η απόδοση ευθυνών, ο υπολογισμός του εύρους των ενδεχόμενων προστίμων, καθώς και τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία βασίζονται οι ενδεχόμενες αιτιάσεις.

Τοιουτοτρόπως τα ενδιαφερόμενα μέρη θα μπορέσουν να υποστηρίξουν τις θέσεις τους σχετικά με ενδεχόμενες αιτιάσεις κατ' αυτών και θα είναι σε θέση να αποφασίσουν βάσει των κατάλληλων πληροφοριών εάν θα προχωρήσουν ή όχι σε διαδικασία για τη διευθέτηση της διαφοράς. [...]

- 17 Εφόσον σημειωθεί πρόοδος στις συνομιλίες για τη διευθέτηση μιας διαφοράς με αποτέλεσμα να υπάρχει κοινή ερμηνεία όσον αφορά το πεδίο ενδεχόμενων αιτιάσεων και τον υπολογισμό του εύρους ενδεχόμενων προστίμων που θα επιβάλει η Επιτροπή, και η Επιτροπή θεωρήσει στην προπαρασκευαστική της ανάλυση ότι είναι πιθανόν να επιτευχθεί διαδικαστική αποτελεσματικότητα δεδομένης της προόδου που έχει σημειωθεί έως το σημείο εκείνο, η Επιτροπή μπορεί να χορηγεί τελική προθεσμία τουλάχιστον 15 εργάσιμων ημερών προκειμένου μια επιχείρηση να καταθέσει ένα τελικό έγγραφο με τις παρατηρήσεις της στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθέτησης διαφορών [...]

[...]

- 19 Σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν υποβάλει παρατηρήσεις στο πλαίσιο διαδικασίας διευθέτησεως διαφοράς, η διαδικασία που καταλήγει στη λήψη τελικής αποφάσεως διέπεται από τις γενικές διατάξεις του κανονισμού 773/2004 και όχι από αυτές που ρυθμίζουν τη διαδικασία διευθέτησεως διαφορών.»

- 9 Το μέρος 2.3 της ανακοινώσεως περί διαδικασιών διευθέτησεως διαφορών, που επιγράφεται «Υποβολή γραπτών παρατηρήσεων στο πλαίσιο διαδικασίας διευθέτησης διαφορών», προβλέπει, στο σημείο 20, ότι τα μέρη που συμφωνούν να συμμετάσχουν σε διαδικασία διευθέτησεως διαφοράς οφείλουν να υποβάλουν επίσημο αίτημα περί κινήσεως της διαδικασίας διευθέτησεως με τη μορφή παρατηρήσεων. Οι γραπτές αυτές παρατηρήσεις πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την παραδοχή, με σαφείς όρους που δεν επιδέχονται παρερμηνεία, της ευθύνης των μερών για την παράβαση, καθώς και την επιβεβαίωση, από τα μέρη αυτά, ότι δεν προτίθενται να ζητήσουν πρόσβαση στο φάκελο της υποθέσεως ούτε νέα προφορική ακρόαση, παρά μόνον εάν η Επιτροπή στην ανακοίνωση αιτιάσεων και στην απόφασή της δεν αντανakλά τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθέτησεως διαφορών.

- 10 Το σημείο 21 της ανακοινώσεως περί διαδικασιών διευθέτησεως διαφορών, που περιλαμβάνεται επίσης στο εν λόγω μέρος 2.3, προβλέπει τα εξής:

«Η παραδοχή της ευθύνης και οι επιβεβαιώσεις που υποβάλλουν τα ενδιαφερόμενα μέρη στο πλαίσιο διαδικασίας διευθέτησης διαφοράς συνιστούν έκφραση της δέσμευσής τους να συνεργαστούν για την ταχεία διεκπεραίωση της υπόθεσης μετά τη διαδικασία διευθέτησης της διαφοράς. Ωστόσο, αυτή η παραδοχή και οι επιβεβαιώσεις υποβάλλονται υπό την αίρεση της αποδοχής εκ μέρους της Επιτροπής του αιτήματός τους για διευθέτηση της διαφοράς, συμπεριλαμβανομένου του προβλεπόμενου ανώτατου ύψους του προστίμου.»

- 11 Το μέρος 2.4 της ανακοινώσεως αυτής, που επιγράφεται «Κοινοποίηση των αιτιάσεων και απαντήσεις», ορίζει, στα σημεία 23, 24 και 26, τα ακόλουθα:

«23. Σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού [...] 773/2004, η υποβολή γραπτώς της κοινοποίησης των αιτιάσεων σε κάθε ένα από τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά των οποίων διατυπώνονται οι αιτιάσεις αποτελεί υποχρεωτική προπαρασκευαστική ενέργεια πριν την έκδοση οιασδήποτε τελικής απόφασης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εκδίδει ανακοίνωση των αιτιάσεων ακόμα και στο πλαίσιο διαδικασίας διευθέτησης διαφορών.

24. Για την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας των μερών, η Επιτροπή, πριν εκδώσει τελική απόφαση, πρέπει να ακούσει τις απόψεις τους επί των αιτιάσεων που έχει διατυπώσει κατ' αυτών και να λάβει γνώση των αποδεικτικών στοιχείων που διαθέτουν· οφείλει δε να λάβει υπόψη τις θέσεις των μερών τροποποιώντας την προπαρασκευαστική της ανάλυση, εφόσον κριθεί

αναγκαίο. Η Επιτροπή πρέπει να είναι σε θέση όχι μόνο να αποδέχεται ή να απορρίπτει τα σχετικά επιχειρήματα που προβάλλουν τα μέρη στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, αλλά και να προβαίνει σε δική της ανάλυση των στοιχείων που θέτουν υπόψη της τα μέρη, προκειμένου είτε να άρει τις αιτιάσεις της διότι έχουν αποδειχθεί αβάσιμες είτε να συμπληρώσει και να επανεκτιμήσει τόσο από πραγματικής όσο και από νομικής άποψης τα επιχειρήματα που προβάλλει προς υποστήριξη των αιτιάσεων στις οποίες εμμένει.

[...]

26. Εφόσον η ανακοίνωση των αιτιάσεων αντανakλά τις παρατηρήσεις των μερών, τα ενδιαφερόμενα μέρη, εντός προθεσμίας [...] η οποία καθορίζεται από την Επιτροπή, [...] πρέπει να απαντήσουν στην κοινοποίηση επιβεβαιώνοντας απλώς (με όρους που δεν επιδέχονται παρερμηνεία) ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων αντιστοιχεί στο περιεχόμενο των παρατηρήσεων που υπέβαλαν και ότι, ως εκ τούτου, ισχύει η δέσμευσή τους ότι θα συμμετάσχουν στην διαδικασία διευθέτησης της διαφοράς. [...]»

12 Το μέρος 2.5 της ανακοινώσεως περί διαδικασιών διευθέτησεως διαφορών, που επιγράφεται «Απόφαση της Επιτροπής και ανταμοιβή για τη διευθέτηση της διαφοράς», ορίζει, στα σημεία 28, 30, 32 και 33, τα εξής:

«28. Εφόσον τα μέρη απαντήσουν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων επιβεβαιώνοντας την δέσμευσή τους να προβούν σε διευθέτηση της διαφοράς τους, ο κανονισμός [...] 773/2004 επιτρέπει στην Επιτροπή να προβεί, χωρίς άλλη διαδικαστική πράξη, στην έκδοση της οριστικής απόφασης η οποία λαμβάνεται μεταγενέστερα σύμφωνα με τα άρθρα 7 ή/και 23 του κανονισμού [...] 1/2003 [...] Αυτό σημαίνει ιδίως ότι τα εν λόγω μέρη δεν μπορούν να ζητήσουν την πραγματοποίηση προφορικής ακρόασης ούτε πρόσβαση στον φάκελο της υπόθεσης, εφόσον οι παρατηρήσεις που υποβάλλουν στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθέτησης της διαφοράς τους αντανakλώνται με την ανακοίνωση των αιτιάσεων [...]

[...]

30. Το τελικό ύψος του προστίμου σε μια συγκεκριμένη υπόθεση προσδιορίζεται στην απόφαση με την οποία διαπιστώνεται η παράβαση δυνάμει του άρθρου 7 και επιβάλλεται κύρωση δυνάμει του άρθρου 23 του κανονισμού [...] 1/2003.

[...]

32. Σε περίπτωση που η Επιτροπή αποφασίσει να επιβραβεύσει ένα μέρος για τη διευθέτηση μιας διαφοράς στο πλαίσιο της παρούσας ανακοίνωσης, μειώνει κατά 10 % το ύψος του προστίμου που πρόκειται να επιβληθεί αφού εφαρμόσει το ανώτατο όριο του 10 % σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού [...] 1/2003 [...]

33. Όταν σε υποθέσεις διευθέτησης διαφοράς ενέχονται επίσης μέρη τα οποία υπέβαλαν αίτηση επιείκειας, η μείωση προστίμου που τους επιδικάζεται λόγω της διευθέτησης συνυπολογίζεται στο ποσό της επιβράβευσης λόγω επιείκειας.»

Οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006

13 Οι κατευθυντήριες γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 (ΕΕ 2006, C 210, σ. 2, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 2006) καθορίζουν τη μεθοδολογία την οποία η Επιτροπή

χρησιμοποιεί για τον υπολογισμό του προστίμου που πρέπει να επιβάλλεται στις επιχειρήσεις και τις ενώσεις επιχειρήσεων οσάκις αυτές παραβιάζουν εκ προθέσεως ή εξ αμελείας τις διατάξεις των άρθρων 101 ή 102 ΣΛΕΕ.

14 Τα σημεία 10 και 11 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006 προβλέπουν τα ακόλουθα:

«10. Πρώτον, η Επιτροπή θα καθορίζει ένα βασικό ποσό για κάθε επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων [...].

11. Δεύτερον, θα μπορεί να αναπροσαρμόσει το βασικό αυτό ποσό, προς τα πάνω ή προς τα κάτω [...].».

15 Το σημείο 27 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006, που εντάσσεται στο μέρος 2 το οποίο επιγράφεται «Αναπροσαρμογές του βασικού ποσού», ορίζει τα εξής:

«Κατά τον υπολογισμό του προστίμου, η Επιτροπή θα μπορεί να λαμβάνει υπόψη της περιστάσεις που οδηγούν σε αύξηση ή μείωση του βασικού ποσού [...] Αυτό θα γίνεται βάσει μιας συνολικής εκτίμησης, κατά την οποία θα λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές περιστάσεις.»

16 Το σημείο 29 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006, με το οποίο αρχίζει το μέρος Β των κατευθυντηρίων γραμμών, που επιγράφεται «Ελαφρυντικές περιστάσεις», προβλέπει τα εξής:

«Το βασικό ποσό του προστίμου θα μπορεί να μειωθεί όταν η Επιτροπή θα διαπιστώνει την ύπαρξη ελαφρυντικών περιστάσεων, όπως:

[...]

— όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση συνεργάστηκε αποτελεσματικά με την Επιτροπή, πέραν του πεδίου εφαρμογής της Ανακοίνωσης περί Επιείκειας και πέραν των νόμιμων υποχρεώσεων της να συνεργαστεί·

[...]».

Η ανακοίνωση περί επιεικείας

17 Τα σημεία 20 έως 23 της ανακοινώσεως της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 2002, C 45, σ. 3, στο εξής: ανακοίνωση περί επιεικείας), του μέρους Β της ανακοινώσεως αυτής το οποίο επιγράφεται «Μείωση του ύψους του προστίμου», ορίζουν τα εξής:

«20. Οι επιχειρήσεις που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις που περιέχονται στο τμήμα Α ανωτέρω μπορούν να είναι επιλέξιμες για μείωση προστίμου που θα τους επιβαλλόταν διαφορετικά.

21. Για να πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις, μια επιχείρηση πρέπει να υποβάλει στην Επιτροπή αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την πιθανολογούμενη παράβαση που αντιπροσωπεύουν σημαντική προστιθέμενη αξία σε σχέση με τα αποδεικτικά στοιχεία που έχει ήδη στην κατοχή της η Επιτροπή και πρέπει να διακόψει την ανάμειξή της στην πιθανολογούμενη παράβαση το αργότερο κατά τη χρονική στιγμή που υποβάλλει τις αποδείξεις.

22. Η έννοια της “προστιθέμενης αξίας” αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο τα παρεχόμενα αποδεικτικά στοιχεία ενισχύουν, από την ίδια τη φύση τους ή/και την έκταση των λεπτομερειών τους, την ικανότητα της Επιτροπής να αποδείξει τα εν λόγω περιστατικά. Κατά την εκτίμηση αυτή, η Επιτροπή θα θεωρήσει κατά κανόνα ότι τα γραπτά αποδεικτικά στοιχεία που

χρονολογούνται από τη χρονική περίοδο την οποία αφορούν τα πραγματικά περιστατικά έχουν μεγαλύτερη αξία από τα μεταγενέστερα αποδεικτικά στοιχεία. Επίσης, τα αποδεικτικά στοιχεία που αναφέρονται άμεσα στα εν λόγω πραγματικά περιστατικά θα θεωρούνται κατά κανόνα ότι έχουν μεγαλύτερη αξία από εκείνα που αναφέρονται έμμεσα μόνο σε αυτά.

23. Σε κάθε οριστική απόφαση που εκδίδει μετά το τέλος της διοικητικής διαδικασίας, η Επιτροπή θα προσδιορίσει:

α) κατά πόσον τα αποδεικτικά στοιχεία που παρέσχε μια επιχείρηση σε μια δεδομένη χρονική στιγμή αντιπροσώπευαν σημαντική προστιθέμενη αξία σε σχέση με τις αποδείξεις που η Επιτροπή είχε τότε στην κατοχή της·

β) το επίπεδο της μείωσης του προστίμου του οποίου θα τύχει μια επιχείρηση, το οποίο θα προσδιορισθεί ως ακολούθως με βάση τα πρόστιμα που θα είχαν διαφορετικά επιβληθεί. Για την/τις:

- πρώτη επιχείρηση που πληροί τους όρους του σημείου 21: μείωση 30-50 %,
- δεύτερη επιχείρηση που πληροί τους όρους του σημείου 21: μείωση 20-30 %,
- επόμενες επιχειρήσεις που πληρούν τους όρους του σημείου 21: μείωση έως 20 %.

Προκειμένου να προσδιορίσει το επίπεδο της μείωσης του προστίμου εντός των παραπάνω ορίων, η Επιτροπή θα λάβει υπόψη της τη χρονική στιγμή κατά την οποία τα αποδεικτικά στοιχεία που πληρούν την προϋπόθεση του σημείου 21 υποβλήθηκαν και τον βαθμό της “προστιθέμενης αξίας” που αυτά τα στοιχεία αντιπροσωπεύουν. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να λάβει υπόψη της τον βαθμό και τη διάρκεια της συνεργασίας της επιχείρησης μετά την ημερομηνία υποβολής των αποδεικτικών στοιχείων.

Επί πλέον, εάν μια επιχείρηση παράσχει αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με πραγματικά περιστατικά τα οποία αγνοούσε προηγουμένως η Επιτροπή και τα οποία έχουν άμεση σχέση με τη βαρύτητα ή τη διάρκεια της πιθανολογούμενης σύμπραξης (καρτέλ), η Επιτροπή δεν θα λάβει υπόψη τα στοιχεία αυτά κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου που θα επιβάλλει στην επιχείρηση που παρέσχε τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία.»

Ιστορικό της διαφοράς

- 18 Το ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση, όπως προκύπτουν από τις σκέψεις 1 έως 28 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, συνοψίζονται ως εξής.
- 19 Η Timab, θυγατρική εταιρία του ομίλου Roullier του οποίου η CFPR είναι η εταιρία χαρτοφυλακίου, παράγει και εμπορεύεται χημικά προϊόντα, ήτοι φωσφορικά άλατα για ζωοτροφές (στο εξής: ΦΑΖ).
- 20 Ο όμιλος Kemira ενημέρωσε πρώτος την Επιτροπή για την ύπαρξη μυστικής συμπράξεως στον τομέα των ΦΑΖ, με αίτηση απαλλαγής από την επιβολή προστίμου δυνάμει της ανακοινώσεως περί επιεικείας της 28ης Νοεμβρίου 2003. Η αίτηση αυτή αφορούσε την περίοδο μεταξύ 1989 και 2003.
- 21 Τα στοιχεία που παρέσχε ο όμιλος Kemira έδωσαν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να προβεί, στις 10 και 11 Φεβρουαρίου 2004, στη Γαλλία και στο Βέλγιο σε επιθεωρήσεις στις εγκαταστάσεις ορισμένων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνταν στον τομέα των ΦΑΖ, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν η Timab.
- 22 Τρεις ακόμη επιχειρήσεις υπέβαλαν εν συνεχεία αιτήσεις ζητώντας να μην τους επιβληθεί πρόστιμο δυνάμει της ανακοινώσεως περί επιεικείας.

- 23 Συγκεκριμένα, στις 18 Φεβρουαρίου 2004, η Tessenderlo Chemie NV υπέβαλε τέτοια αίτηση καλύπτουσα, αυτή τη φορά, όλη την περίοδο της παραβάσεως ήτοι την περίοδο 1969 έως 2004.
- 24 Στις 27 Μαρτίου 2007, οι Quimitecnica.com-Comércia e Indústria Química SA και η μητρική της εταιρία José de Mello SGPS SA υπέβαλαν και αυτές αίτηση βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικείας.
- 25 Στις 14 Οκτωβρίου 2008, οι αναιρεσείουσες υπέβαλαν και αυτές αίτηση ζητώντας να υπαχθούν στις ρυθμίσεις περί επιεικείας, αίτηση η οποία συμπληρώθηκε στις 28 Οκτωβρίου 2009.
- 26 Με επιστολές της 19ης Φεβρουαρίου 2009, η Επιτροπή ενημέρωσε τα μέλη της συμπράξεως, μεταξύ δε αυτών την Timab, ότι κινήθηκε η διαδικασία περί εκδόσεως αποφάσεως κατ' εφαρμογήν του κεφαλαίου III του κανονισμού 1/2003 και τους έταξε προθεσμία δύο εβδομάδων για να της δηλώσουν γραπτώς εάν ήταν διατεθειμένα να συμμετάσχουν σε συζητήσεις διευθετήσεως διαφορών κατά την έννοια του άρθρου 10α του κανονισμού 773/2004.
- 27 Κατόπιν πολλών διμερών συναντήσεων μεταξύ της Επιτροπής και των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων και η Timab, κατά τη διάρκεια των οποίων παρουσιάστηκε η ουσία των αιτιάσεων, καθώς και τα αποδεικτικά στοιχεία που τις στηρίζουν, η Επιτροπή καθόρισε την κλίμακα των πιθανών προστίμων. Η εκτίμηση αυτή, ήτοι εύρος προστίμων από 41 έως 44 εκατομμύρια ευρώ για τη συμμετοχή της Timab σε ενιαία και διαρκή παράβαση από τις 31 Δεκεμβρίου 1978 έως τις 10 Φεβρουαρίου 2004, διαβιβάστηκε στην επιχείρηση αυτή, στις 16 Σεπτεμβρίου 2009.
- 28 Εν συνεχεία, η Επιτροπή έταξε στις εμπλεκόμενες εταιρίες, περιλαμβανομένης της Timab, προθεσμία για να υποβάλουν επίσημα αιτήματα διευθετήσεως της διαφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 10α, παράγραφος 2, του κανονισμού 773/2004. Όλα τα μέλη της συμπράξεως υπέβαλαν τα αιτήματά τους για τη διευθέτηση της διαφοράς εντός της ταχθείσας προθεσμίας, πλην των αναιρεσειουσών που αποφάσισαν να αποχωρήσουν από τη διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς.
- 29 Στις 23 Νοεμβρίου 2009, η Επιτροπή εξέδωσε συνολικά έξι ανακοινώσεις αιτιάσεων που απευθύνονταν, αφενός, στις αναιρεσείουσες και, αφετέρου, σε κάθε ένα από τα μέλη της συμπράξεως που δέχονταν τη διευθέτηση.
- 30 Αφού συμβουλευτήκαν τον φάκελο και απάντησαν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, στις 2 Φεβρουαρίου 2010, οι αναιρεσείουσες έλαβαν μέρος σε ακρόαση που πραγματοποιήθηκε στις 24 Φεβρουαρίου 2010.
- 31 Στις 20 Ιουλίου 2010, η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση, με την οποία διαπίστωσε την ύπαρξη ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ στον τομέα των ΦΑΖ. Κατά την Επιτροπή, αυτή η ενιαία και διαρκής παράβαση έλαβε χώρα από τις 16 Σεπτεμβρίου 1993 έως τις 10 Φεβρουαρίου 2004 και συνίστατο στον καταμερισμό μεγάλου μέρους της ευρωπαϊκής αγοράς των ΦΑΖ, μέσω της κατανομής ποσοστώσεων πωλήσεων και πελατών μεταξύ των μελών της συμπράξεως, και στον συντονισμό των τιμών και, στον βαθμό που ήταν αναγκαίο, των όρων πώλησεως.
- 32 Από την επίδικη απόφαση συνάγεται, κατ' ουσίαν, ότι η αρχική συμφωνία, που συνήφθη εγγράφως εντός του 1969 μεταξύ των τότε πέντε κύριων παραγωγών ΦΑΖ, αποσκοπούσε στην αντιμετώπιση καταστάσεως πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας στην ευρωπαϊκή αγορά. Οι συμφωνίες που συνιστούσαν τη σύμπραξη ονομάστηκαν CERA (Centre d'étude des phosphates alimentaires, Κέντρο για τη μελέτη των φωσφορικών αλάτων για ζωοτροφές). Προκειμένου να διασφαλιστεί η λειτουργία και η διάρκεια της συμπράξεως, η εν λόγω συμφωνία συνοδεύτηκε από συμπληρωματικές ειδικές συμφωνίες και άλλες περιφερειακές επί μέρους συμφωνίες. Η συμμετοχή των Γάλλων παραγωγών στο CERA επιβεβαιώθηκε από το 1970. Κατόπιν αναδιαρθρώσεως από τα μέλη της συμπράξεως, βάσει τριών επί μέρους συμφωνιών, τα εν λόγω μέλη εξέτασαν, στις αρχές της δεκαετίας του 90, το ενδεχόμενο επιστροφής σε μια ενιαία δομή, τη «Super CERA», περιλαμβάνουσα, αφενός, τις πέντε

χώρες της κεντρικής Ευρώπης, ήτοι το Βέλγιο, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες, την Αυστρία, καθώς και την Ελβετία, και, αφετέρου, τη Δανία, την Ιρλανδία, την Ουγγαρία, την Πολωνία, τη Φινλανδία, τη Σουηδία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Νορβηγία. Οι συζητήσεις ελάμβαναν χώρα σε δύο επίπεδα: στις «κεντρικές συναντήσεις» ή συναντήσεις «στο ευρωπαϊκό επίπεδο», στο πλαίσιο των οποίων λαμβάνονταν αποφάσεις γενικής πολιτικής, και στις «συναντήσεις εμπειρογνομόνων», στο πλαίσιο των οποίων ελάμβαναν χώρα πιο εμπεριστατωμένες συζητήσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, μεταξύ των μελών της συμπράξεως που δραστηριοποιούνταν στο συγκεκριμένο κράτος ή στην συγκεκριμένη περιφέρεια.

- 33 Όσον αφορά, ειδικότερα, τη συμμετοχή των αναιρεσιουσών, από την επίδικη απόφαση συνάγεται ότι η Timab εντάχθηκε στο περιφερειακό πλαίσιο Super CERA, εκτός από το γαλλικό σκέλος της συμπράξεως, όταν η επιχείρηση άρχισε να εξαγει εκτός Γαλλίας μεγάλες ποσότητες ΦΑΖ. Τον Σεπτέμβριο του 1993, η Timab άρχισε να συμμετέχει στις συμφωνίες του Super CERA. Περαιτέρω, παράλληλα με τις συναντήσεις του Super CERA, συμμετείχε στις συναντήσεις που αφορούσαν τη Γαλλία και σε αυτές που αφορούσαν την Ισπανία.
- 34 Έτσι, αφού διαπίστωσε, στο άρθρο 1 της επίδικης αποφάσεως, τη διαπραχθείσα από τις αναιρεσιούσες παράβαση των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ στον τομέα των ΦΑΖ, η Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 2 της αποφάσεως αυτής, επέβαλε εις ολόκληρον στην Timab και στη CFPR πρόστιμο ύψους 59 850 000 ευρώ. Για τους σκοπούς του υπολογισμού του προστίμου αυτού, η Επιτροπή στηρίχθηκε στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006.
- 35 Στις 20 Ιουλίου 2010, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης την απόφαση C(2010) 5004 τελικό, που αφορούσε την ίδια υπόθεση, της οποίας αποδέκτες ήσαν τα μέρη που είχαν δεχθεί να συμμετάσχουν στη διαδικασία διευθετήσεως των διαφορών και είχαν υποβάλει αίτημα διευθετήσεως.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 36 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου την 1η Οκτωβρίου 2010, οι Timab και CFPR άσκησαν προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως και, επικουρικώς, την ακύρωση του άρθρου 1 της επίδικης αποφάσεως στον βαθμό που η Επιτροπή είχε κρίνει ότι αυτές είχαν συμμετάσχει στις πρακτικές που αφορούσαν τους όρους πωλήσεως και σε σύστημα αντισταθμίσεως. Εν πάση περιπτώσει, οι αναιρεσιούσες ζήτησαν τη μεταρρύθμιση του άρθρου 2 της επίδικης αποφάσεως και ουσιώδη μείωση του ύψους του προστίμου που τους είχε επιβληθεί εις ολόκληρον.
- 37 Οι αναιρεσιούσες προέβαλαν διαφόρους λόγους προς στήριξη των αιτημάτων τους για ακύρωση της επίδικης αποφάσεως οι οποίοι μπορούν να διαιρεθούν σε τρεις ομάδες. Η πρώτη ομάδα αυτών των λόγων ακυρώσεως αφορούσε τη διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς. Οι αναιρεσιούσες προβάλλουν, κατ' ουσίαν, την αιτίαση ότι η Επιτροπή επέβαλε σε επιχείρηση που αποχώρησε από τη διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς πρόστιμο υψηλότερο από το ανώτατο όριο της κλίμακας για την οποία είχε γίνει λόγος κατά τις συζητήσεις για τη διευθέτηση της διαφοράς.
- 38 Η δεύτερη ομάδα των λόγων ακυρώσεως αφορούσε ορισμένες πρακτικές που συνιστούν στοιχεία της εν λόγω συμπράξεως, ήτοι τον μηχανισμό αντισταθμίσεως και τους όρους πωλήσεως. Στο πλαίσιο αυτής της δεύτερης ομάδας λόγων ακυρώσεως, οι αναιρεσιούσες προέβαλαν, κατ' ουσίαν, ότι κακώς η Επιτροπή καταλόγισε όλες τις προβαλλόμενες πρακτικές στο σύνολο των επιχειρήσεων, χωρίς να διακρίνει τις διαφορετικές περιόδους της παραβάσεως και τις διαφορετικές συμπεριφορές. Με τον τρόπο αυτό, κατά τις αναιρεσιούσες, η Επιτροπή τούς στέρησε το δικαίωμα να διατυπώσουν λυσιτελώς τις παρατηρήσεις τους επί των αβάσιμων αιτιάσεων περί συμμετοχής σε ορισμένες από τις εν λόγω πρακτικές, ήτοι στον μηχανισμό αντισταθμίσεως και στον εναρμονισμένο καθορισμό των όρων πωλήσεως.

- 39 Η τρίτη ομάδα λόγων ακυρώσεως αφορούσε διάφορες πτυχές του υπολογισμού του ύψους του προστίμου. Στο πλαίσιο αυτής της τρίτης ομάδας λόγων ακυρώσεως, οι αναιρεσείουσες διαμαρτύρονταν, κατ' ουσίαν, για διάφορες πτυχές του ύψους του προστίμου ή για τους κανόνες βάσει των οποίων αυτό ορίστηκε, υποστηρίζοντας ότι υφίσταται παράβαση του άρθρου 23 του κανονισμού 1/2003, πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως της σοβαρότητας των πρακτικών που τους προσάπτονταν, πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως των ελαφρυντικών περιστάσεων, δυσανάλογος περιορισμός της μείωσης λόγω επιεικείας και πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως της ικανότητας πληρωμής του προστίμου. Περαιτέρω, οι αναιρεσείουσες υποστήριξαν ότι η Επιτροπή παραβίασε τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως, της εξατομικεύσεως των ποινών και της αναλογικότητας.
- 40 Προς στήριξη των επικουρικής προβαλλομένων αιτημάτων τους περί μείωσης του ύψους του προστίμου, οι αναιρεσείουσες προέβαλαν κυρίως δύο επιχειρήματα. Με το πρώτο ζήτησαν, κατ' ουσίαν, μείωση του «συντελεστή σοβαρότητας». Με το δεύτερο ζήτησαν, πέραν της μείωσης για τη συνεργασία τους βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικείας, πρόσθετη μείωση προστίμου για τη συνεργασία τους εκτός του πλαισίου της ανακοινώσεως αυτής, λαμβανομένης υπ' όψιν της μη αμφισβήτησεως των μετά τις 16 Σεπτεμβρίου 1993 πραγματικών περιστατικών.
- 41 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή στο σύνολό της.

Αιτήματα των διαδίκων ενώπιον του Δικαστηρίου

- 42 Οι Timab και CFPR ζητούν από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,
 - να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, προκειμένου να μειωθεί προσηκόντως το ποσό του προστίμου·
 - παρεμπιπτόντως, να διαπιστώσει ότι το Γενικό Δικαστήριο προσέβαλε το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη λόγω της υπερβολικής διάρκειας της ένδικης διαδικασίας·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 43 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:
- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και
 - να καταδικάσει τις αναιρεσείουσες στα δικαστικά έξοδα.

Επί του αιτήματος επανάληψης της προφορικής διαδικασίας

- 44 Κατόπιν της αναπτύξεως των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα, οι αναιρεσείουσες ζήτησαν, με επιστολή που περιήλθε στο Δικαστήριο την 1η Σεπτεμβρίου 2016, να διαταχθεί, συμφώνως προς το άρθρο 83 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.
- 45 Προς στήριξη του αιτήματος αυτού, οι αναιρεσείουσες προβάλλουν, κατ' ουσίαν, ότι το Δικαστήριο δεν έχει διαφωτιστεί επαρκώς, πρώτον, επί των περιστάσεων υπό τις οποίες αποσύρθηκαν από τη διαδικασία διευθετήσεως των διαφορών και επομένως επί της σχέσεως μεταξύ της διαδικασίας αυτής και της συνήθους διοικητικής διαδικασίας και, δεύτερον, επί του περιεχομένου ορισμένων λόγων αναιρέσεως. Στο πλαίσιο αυτό, οι αναιρεσείουσες εκτιμούν, μεταξύ άλλων, ότι, εν αντιθέσει προς όσα διαπίστωσε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 51 και 52 των προτάσεών του, ουδόλως εμφορούνταν από οποιαδήποτε πρόθεση να καταστρατηγήσουν προς όφελός τους τη διαδικασία διευθετήσεως των

διαφορών και ότι, εν αντιθέσει προς όσα υπεστήριξε ο γενικός εισαγγελέας με τις εν λόγω προτάσεις, στους λόγους αναιρέσεως εκτίθενται επαρκώς τα της παραμορφώσεως των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων.

- 46 Περαιτέρω, οι αναιρεσείουσες θεωρούν ότι ορισμένα νομικά επιχειρήματα σχετικά με τον υπολογισμό του προστίμου και, ιδίως, το ζήτημα των μειώσεων λόγω συνεργασίας δεν συζητήθηκαν.
- 47 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 83 του Κανονισμού του Διαδικασίας, ιδίως αν εκτιμά ότι δεν έχει διαφωτιστεί επαρκώς ή ακόμη σε περίπτωση που είναι κρίσιμο για την επίλυση της διαφοράς επιχείρημα επί του οποίου δεν έχει διεξαχθεί συζήτηση μεταξύ των διαδίκων ή των κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενδιαφερομένων (απόφαση της 9ης Ιουλίου 2015, InnoLux κατά Επιτροπής, C-231/14 P, EU:C:2015:451, σκέψη 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 48 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο κρίνει, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, ότι έχει διαφωτιστεί επαρκώς προκειμένου να αποφανθεί και ότι η κρίση του στην παρούσα υπόθεση δεν χρειάζεται να στηριχθεί σε επιχειρήματα επί των οποίων δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων.
- 49 Συνεπώς, το αίτημα επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας πρέπει να απορριφθεί.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, που στηρίζεται στην παραβίαση των κανόνων περί κατανομής του βάρους αποδείξεως και σε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 50 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο παράβαση των κανόνων περί κατανομής του βάρους αποδείξεως και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, στον βαθμό που έκρινε, στις σκέψεις 114 και 117 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι σε αυτές εναπέκειτο να αποδείξουν, στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθετήσεως της διαφοράς, ότι δεν είχαν συμμετοχή στη σύμπραξη πριν από το 1993.
- 51 Αποφαινόμενο, στη σκέψη 114 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι «νομίμως η Επιτροπή θεώρησε ότι οι προσφεύγουσες είχαν εμπλακεί στην ενιαία και συνεχή παράβαση από το 1978», μολονότι η έννοια αυτή αποτελεί νομικό χαρακτηρισμό τον οποίον οι αναιρεσείουσες δεν είχαν υποχρέωση ούτε να αποδείξουν ούτε να αντικρούσουν, στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθετήσεως της διαφοράς, το Γενικό Δικαστήριο δεν έλεγξε τον απαιτούμενο βαθμό αποδεικτικής ισχύος.
- 52 Συναφώς, διαπιστώνουν ότι ο βαθμός αποδεικτικής ισχύος που βαρύνει την Επιτροπή δεν μπορεί να είναι διαφορετικός ανάλογα με το εάν πρόκειται για τη διαδικασία διευθετήσεως των διαφορών ή για τη συνήθη διαδικασία. Κατά τις αναιρεσείουσες, στον βαθμό που επικυρώνει τη συλλογιστική της Επιτροπής που στηρίζεται σε κατώτερο βαθμό αποδεικτικής ισχύος από αυτόν που απαιτείται, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση θα πρέπει να αναιρεθεί.
- 53 Κατά την Επιτροπή, αυτός ο πρώτος λόγος αναιρέσεως θα πρέπει να απορριφθεί, κυρίως, ως αλυσιτελής ή, επικουρικός, ως απαράδεκτος και, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμος.
- 54 Αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι, καταρχάς, αλυσιτελής, δεδομένου ότι η επίδικη απόφαση, της οποίας η νομιμότητα είχε επιβεβαιωθεί από το Γενικό Δικαστήριο, ελήφθη στο πλαίσιο της συνήθους διαδικασίας, μετά την αποχώρηση της Timab από τη διαδικασία διευθετήσεως. Πάντως, αυτός ο

πρώτος λόγος αναιρέσεως αφορά την περίοδο από το 1978 έως το 1993, η οποία δεν ελήφθη υπ' όψιν εις βάρος της Timab. Συνεπώς, έστω και εάν αυτός ο λόγος αναιρέσεως ήταν βάσιμος, δεν θα έχει καμία επιρροή στην έκβαση της δίκης, που αφορά το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην Timab από την Επιτροπή κατά το πέρας της συνήθους διοικητικής διαδικασίας για την περίοδο από το 1993 έως το 2004.

- 55 Περαιτέρω, η Επιτροπή παρατηρεί ότι το Γενικό Δικαστήριο ουδέποτε έκρινε ότι εναπέκειτο στις αναιρεσείουσες να αποδείξουν ότι δεν συμμετείχαν στη σύμπραξη μεταξύ των ετών 1978 και 1993 και ότι, εν πάση περιπτώσει, οι διαπιστώσεις στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 114 και 117 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως συνιστούν κυριαρχική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών μη υποκείμενη στον έλεγχο του Δικαστηρίου.
- 56 Τέλος, η Επιτροπή τονίζει ότι δεν αμφισβητείται ότι αυτή φέρει το βάρος αποδείξεως τόσο στη συνήθη διαδικασία όσο και στη διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς. Κατά την Επιτροπή, δεδομένου ότι οι αναιρεσείουσες ουδεμία μομφή διατυπώνουν κατά της πρώτης εκτιμήσεως την οποία διατύπωσε η Επιτροπή λαμβάνοντας υπ' όψιν τα στοιχεία που διαθέτει, αυτό το θεσμικό όργανο μπορούσε βάσιμως να συναγάγει ότι η ανάλυσή του είναι αποδεκτή, κατά μείζονα λόγο αφού τα στοιχεία αυτά προέρχονται από τις ίδιες τις δηλώσεις των επιχειρήσεων στην αίτησή τους περί επεικούς μεταχειρίσεως και από τις απαντήσεις τους στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών. Κατ' εφαρμογήν αυτών ακριβώς των βασικών αρχών το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή μπορούσε νομίμως να θεωρήσει ότι η Timab είχε συμμετάσχει στην ενιαία και διαρκή παράβαση από το 1978.
- 57 Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή προσθέτει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέμνησε επίσης ότι, κατόπιν των επιχειρημάτων που ανέπτυξαν οι αναιρεσείουσες με την απάντησή τους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, είχε προβεί σε νέα εκτίμηση των στοιχείων που είχε στη κατοχή του και ότι είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι τα στοιχεία αυτά δεν απεδείκνυαν τη συμμετοχή των αναιρεσειουσών στη σύμπραξη πριν από το 1993. Ως εκ τούτου, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η Επιτροπή είχε τηρήσει τους κανόνες που διέπουν τον βαθμό αποδεικτικής ισχύος λαμβάνοντας υπ' όψιν, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, όλα τα στοιχεία που διέθετε.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 58 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η προβαλλόμενη παράβαση των κανόνων περί αποδείξεως συνιστά νομικό ζήτημα το οποίο παραδεκτώς προβάλλεται κατ' αναίρεση (βλ., στο ίδιο πνεύμα, αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 2008, Bertelsmann και Sony Corporation of America κατά Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 30ής Μαΐου 2013, Quinn Barlo κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-70/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:351, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 59 Συνεπώς, εναπόκειται στο Δικαστήριο να διαπιστώσει εάν το Γενικό Δικαστήριο, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως στην οποία προέβη επί των αποδεικτικών στοιχείων που του υποβλήθηκαν, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο παραβιάζοντας τις γενικές αρχές του δικαίου, όπως το τεκμήριο νομιμότητας, και τους ισχύοντες επί αποδείξεως κανόνες, όπως είναι οι κανόνες περί του βάρους αποδείξεως (βλ., στο ίδιο πνεύμα, αποφάσεις της 8ης Ιουλίου 1999, Hüls κατά Επιτροπής, C-199/92 P, EU:C:1999:358, σκέψη 65 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 30ής Μαΐου 2013, Quinn Barlo κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-70/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:351, σκέψη 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 60 Κατά συνέπεια, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, ο υπό κρίση λόγος αναιρέσεως είναι παραδεκτός.
- 61 Επί της ουσίας, πρέπει να υπομνησθεί, όπως προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τη σκέψη 48 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, στην προσφυγή που κατατέθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, οι αναιρεσείουσες επικαλέστηκαν πλάνη περί το δίκαιο και πεπλανημένη εκτίμηση των

πραγματικών περιστατικών εκ μέρους της Επιτροπής στον βαθμό που είχε αρχικώς κρίνει ότι αυτές είχαν συμμετάσχει σε ενιαία και διαρκή παράβαση από το 1978. Κατά τις αναιρεσεύουσες, βάσει των εγγράφων που είχε στη διάθεσή της, η Επιτροπή θα έπρεπε να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δεν συμμετείχαν στη συνολική σύμπραξη πριν από το 1993. Αυτός ο εσφαλμένος χαρακτηρισμός οφείλεται σε εσφαλμένη ανάλυση του φακέλου και συνιστά παράβαση από την Επιτροπή του καθήκοντός της να εξετάζει επισταμένως και αντικειμενικώς την υπόθεση που της υποβάλλεται.

- 62 Σε απάντηση της αιτιάσεως αυτής, το Γενικό Δικαστήριο ανέλυσε, στις σκέψεις 108 έως 118 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το ζήτημα εάν η Επιτροπή είχε αρχικώς εξετάσει με επάρκεια τον φάκελο των αναιρεσειουσών υπό το πρίσμα της προσαπτόμενης παραβάσεως ή εάν είχε ερμήνευσε εσφαλμένως τις πληροφορίες που αυτές της είχαν γνωστοποιήσει.
- 63 Συναφώς, αφού εξέτασε, στις σκέψεις 109 έως 112 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την αίτηση των αναιρεσειουσών για υπαγωγή στο ευνοϊκό καθεστώς της ανακοινώσεως περί επιεικείας και τις απαντήσεις τους στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών, εν συνεχεία δε, διαπίστωσε, στη σκέψη 113 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν αμφισβητείται ότι, με την απάντησή τους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, οι αναιρεσεύουσες είχαν επισημάνει ότι η Timab δεν είχε συμμετάσχει σε ενιαία και διαρκή παράβαση μεταξύ 1978 και 1993, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε, στη σκέψη 114 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, βάσει των εγγράφων που είχε στη διάθεσή της, «νομίμως η Επιτροπή θεώρησε ότι οι προσφεύγουσες είχαν εμπλακεί στην ενιαία και συνεχή παράβαση από το 1978».
- 64 Έστω και εάν βασίμως μπορούσε να θεωρηθεί ότι, επικυρώνοντας μια απλή πεποίθηση της Επιτροπής, το Γενικό Δικαστήριο μετακύλησε, ως μη ώφειλε, στις αναιρεσεύουσες το βάρος αποδείξεως περί του ότι δεν είχαν συμμετάσχει στη σύμπραξη πριν από το 1993, αυτός ο πρώτος λόγος αναιρέσεως δεν θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια την αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, πολλώ δε μάλλον την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως.
- 65 Πράγματι, όπως υπενθυμίζεται, ιδίως, στη σκέψη 1 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στις αναιρεσεύουσες επιβλήθηκαν κυρώσεις διότι συμμετείχαν σε ενιαία και διαρκή παράβαση από το 1993 έως το 2004. Πάντως, η προβληθείσα από τις αναιρεσεύουσες αιτίαση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, όπως εκτίθεται στη σκέψη 61 της παρούσας αποφάσεως, σκοπούσε να καταδείξει ότι η Επιτροπή έπρεπε, βάσει των στοιχείων που είχε στη διάθεσή της, να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δεν συμμετείχαν στη σύμπραξη πριν από το 1993. Συνεπώς, η εν λόγω αιτίαση δεν μπορούσε, εν πάση περιπτώσει, να ασκήσει οιαδήποτε επιρροή στην έκβαση της δίκης, δεδομένου ότι η διαφορά αφορά περίοδο για την οποία δεν επιβλήθηκαν κυρώσεις στις αναιρεσεύουσες. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να απορρίψει την αιτίαση αυτή ως αλυσιτελή.
- 66 Επομένως, η εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 118 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως με την οποία απορρίπτει την αιτίαση σύμφωνα με την οποία η έρευνα της υποθέσεώς τους από την Επιτροπή δεν διεξήχθη ορθώς, είναι βάσιμη, δυνάμει της σκέψεως 65 της παρούσας αποφάσεως, για άλλους νομικούς λόγους. Συνεπώς, πρέπει να χωρήσει υποκατάσταση της αιτιολογίας αυτής.
- 67 Κατά συνέπεια, ο υπό κρίση λόγος δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από προσβολή του δικαιώματος μη αυτοενοχοποιήσεως και των δικαιωμάτων άμυνας καθώς και από τη μη προσήκουσα άσκηση της εξουσίας πλήρους δικαιοδοσίας που αναγνωρίζεται στο Γενικό Δικαστήριο

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 68 Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως βάλλει κατά των σκέψεων 94 και 190 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και αποτελείται από τρία σκέλη.

- 69 Με το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες φρονούν ότι το Γενικό Δικαστήριο προσέβαλε τα δικαιώματά τους άμυνας παραλείποντας να λάβει υπ' όψιν του το δικαίωμά τους μη αυτοενοχοποιήσεως.
- 70 Προς στήριξη αυτού του πρώτου σκέλους, οι αναιρεσείουσες επισημαίνουν, καταρχάς, ότι τα διαβιβασθέντα στοιχεία τόσο στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθετήσεως των διαφορών όσο και σε αυτό της αιτήσεως περί επιεικείας δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως «ομολογίες». Εν συνεχεία, παρατηρούν ότι δεν μπορεί να συνάγεται με μηχανικό τρόπο από αίτηση περί επιεικούς μεταχειρίσεως η αναγνώριση της συμμετοχής σε παράβαση, δεδομένου ότι ο υποβάλλων την αίτηση μπορεί ανά πάσα στιγμή να αμφισβητήσει τα πραγματικά περιστατικά και τον νομικό χαρακτηρισμό τους από την Επιτροπή. Τέλος, κατά τις αναιρεσείουσες, η αναγνώριση της ευθύνης για παράβαση στο πλαίσιο διαδικασίας διευθετήσεως των διαφορών χωρεί μόνο μέσω της υποβολής επίσημης προτάσεως διευθετήσεως της διαφοράς, πράγμα το οποίο δεν είχαν την πρόθεση να πράξουν. Έτσι, το Γενικό Δικαστήριο, εξισώνοντας κατά τρόπο μηχανικό προς «ομολογίες» τις δηλώσεις στις οποίες προέβησαν με την αίτησή τους επιεικούς μεταχειρίσεως και στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθετήσεως των διαφορών, προσέβαλε τα δικαιώματά τους άμυνας στον βαθμό που δεν έλαβε υπ' όψιν του το δικαίωμά τους μη αυτοενοχοποιήσεως.
- 71 Με το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν άσκησε προσηκόντως την εξουσία του πλήρους δικαιοδοσίας παραλείποντας να ελέγξει το βάρος αποδείξεως που έφερε η Επιτροπή όσον αφορά τον χαρακτηρισμό ως «ομολογιών», μολονότι ένας τέτοιος χαρακτηρισμός ουδόλως προέκυπτε από τα έγγραφα που είχε στη διάθεσή του το θεσμικό όργανο. Ωστόσο, αυτός ο χαρακτηρισμός επηρέασε σημαντικά τον προσδιορισμό της διάρκειας της συμμετοχής τους στην παράβαση και, ως εκ τούτου, την εκτίμηση του ύψους του προστίμου και των αντίστοιχων μειώσεων.
- 72 Συναφώς, οι αναιρεσείουσες προβάλλουν, αφενός, ότι από την ανάλυση των στοιχείων τα οποία διαβίβασαν στην Επιτροπή καθώς και από τα έγγραφα που κατατέθηκαν στον φάκελο από άλλες επιχειρήσεις κατέστη δυνατό να προσδιοριστεί ότι η συμμετοχή τους σε συναντήσεις δεν ήταν παρά σποραδική και ότι, αφετέρου, η ύπαρξη αυτών των δήθεν «ομολογιών» αναιρείτο από μεγάλο αριθμό εγγράφων του φακέλου.
- 73 Με το τρίτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες επικαλούνται προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας από το Γενικό Δικαστήριο.
- 74 Στο πλαίσιο αυτού του τρίτου σκέλους, οι αναιρεσείουσες παρατηρούν ότι το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε σε εσωτερικά σημειώματα πρακτικών τριών διμερών συναντήσεων οι οποίες έλαβαν χώρα διαρκούντος του 2009 μεταξύ των ιδίων και της Επιτροπής. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε στο δεύτερο εσωτερικό σημείωμα κατά το οποίο αυτές προέβησαν σε «ομολογίες» σχετικά με την υποτιθέμενη συμμετοχή τους στην παράβαση για την περίοδο από το 1978 έως το 1992. Ένα από αυτά τα εσωτερικά σημειώματα γνωστοποιήθηκε το πρώτον μετά το πέρας της γραπτής διαδικασίας και κατά παράβαση της αρχής της εκατέρωθεν ακροάσεως. Όμως, κατά πάγια νομολογία, η μη γνωστοποίηση εγγράφου κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, εφόσον η Επιτροπή στηρίχθηκε στο έγγραφο αυτό προς θεμελίωση της αιτιάσεώς της που αφορά την ύπαρξη παραβάσεως και εφόσον η αιτίαση αυτή μπορούσε να αποδειχθεί μόνο με επίκληση του εν λόγω εγγράφου, όπως συνέβη εν προκειμένω. Κατά τις αναιρεσείουσες, έστω και εάν η Επιτροπή μπορούσε να στηριχτεί σε αυτά τα εσωτερικά σημειώματα, το Γενικό Δικαστήριο, στον βαθμό που δεν έλεγξε την τήρηση του βαθμού αποδεικτικής ισχύος, προσέβαλε με τον τρόπο αυτόν τα δικαιώματα άμυνας.

- 75 Με το υπόμνημα απαντήσεως, οι αναιρεσείουσες προσθέτουν ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ανααιρεθεί, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο, κατά παράβαση της εξουσίας του πλήρους δικαιοδοσίας, αρκέσθηκε στη «δικαιολογημένη πεποίθηση» την οποία μπορούσε να έχει σχηματίσει η Επιτροπή περί της ενοχής της Timab, μολονότι η ενοχή αυτή ερειδόταν μόνο σε δήθεν μη αμφισβητηθείσες «ομολογίες».
- 76 Η Επιτροπή, εισαγωγικώς και επί τη βάσει ήδη προβληθέντων επιχειρημάτων στο πλαίσιο του πρώτου λόγου αναρέσεως, όπως αυτά παρατίθενται στη σκέψη 54 της παρούσας αποφάσεως, φρονεί ότι ο δεύτερος λόγος αναρέσεως είναι αλυσιτελής. Συναφώς, τονίζει ότι οι αναιρεσείουσες εκκινούν από την παραδοχή κατά την οποία οι αμφισβητηθείσες «ομολογίες» «άσκησαν καθοριστική επιρροή επί το ύψους του προστίμου». Ωστόσο, η διαπίστωση αυτή είναι εσφαλμένη στον βαθμό που οι ομολογίες αυτές αφορούν περίοδο προγενέστερη αυτής για την οποία επιβλήθηκαν κυρώσεις.
- 77 Επικουρικώς, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ο δεύτερος λόγος αναρέσεως πρέπει να απορριφθεί κατά τα τρία σκέλη του ως εν μέρει απαράδεκτος και εν μέρει αβάσιμος.
- 78 Ως προς το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναρέσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι αιτήσεις επιεικείας αφορούν, εξ ορισμού, τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν σε σύμπραξη και οι οποίες το αναγνωρίζουν. Συνεπώς, και πλην αλλαγής θέσεως της επιχειρήσεως, που είναι δυνατή ανά πάσα στιγμή, η Επιτροπή ορθώς θεωρεί ότι η αίτηση επιεικούς μεταχειρίσεως προϋποθέτει, εκ μέρους της ενδιαφερόμενης επιχειρήσεως, την αναγνώριση της συμμετοχής της στην καταγγελλόμενη παράβαση, είτε αυτή η αναγνώριση χαρακτηριστεί ως «ομολογία» είτε χαρακτηριστεί με άλλον τρόπο. Μια τέτοια διαπίστωση δεν συνιστά προσβολή του δικαιώματος μη αυτοενοχοποιήσεως, δεδομένου ότι οι αυτοενοχοποιητικές δηλώσεις είναι, εν προκειμένω, εκούσιες.
- 79 Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή φρονεί ότι το επιχείρημα των αναιρεσειουσών, που προβάλλεται στο πλαίσιο αυτού του πρώτου σκέλους, προέρχεται από σύγχυση μεταξύ της διαδικασίας διευθετήσεως των διαφορών και της διαδικασίας σχετικά με την αίτηση επιεικείας. Πράγματι, τα στοιχεία στα οποία στηρίχθηκε προκειμένου να θεωρήσει ότι η Timab είχε συμμετάσχει στην παράβαση πριν από το 1993 δεν είχαν ως βάση κάποια δήθεν αναγνώριση στο πλαίσιο της διευθετήσεως, αλλά προέρχονταν από δηλώσεις στο πλαίσιο της αιτήσεως επιεικείας. Έτσι, επί της βάσεως αυτής, χωρίς τούτο να συνιστά αντίφαση, η Επιτροπή διεξήγαγε τις συζητήσεις με σκοπό να υπάρξει διευθέτηση. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή, χαρακτηρίζοντας, στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθετήσεως της διαφοράς, και εν συνεχεία το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 94 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ως «ομολογίες» τις δηλώσεις της Timab για την περίοδο μεταξύ 1978 και 1993, δεν προσέβαλαν τα δικαιώματά της άμυνας στον βαθμό που οι δηλώσεις αυτές δεν έτυχαν διαφορετικής ερμηνείας.
- 80 Η Επιτροπή προσθέτει ότι, ευθύς μόλις η Timab μετέβαλε θέση, έλαβε υπ' όψιν της τα νέα στοιχεία που προσκομίστηκαν, οπότε οι «ομολογίες» οι οποίες ελήφθησαν στο πλαίσιο της αιτήσεως επιεικούς μεταχειρίσεως δεν είχαν ακλόνητη αξία. Έτσι, τα δικαιώματα άμυνας έγιναν σεβαστά σε όλες τις περιπτώσεις και ουδεμία προσβολή του δικαιώματος μη αυτοενοχοποιήσεως μπορεί να θεωρηθεί ότι συντρέχει.
- 81 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναρέσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι οι εκτιμήσεις που διατύπωσαν οι αναιρεσείουσες προκειμένου να τεκμηριώσουν τον ισχυρισμό τους ότι θα έπρεπε να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η Timab δεν συμμετείχε διαρκώς στη σύμπραξη από το 1978 συνιστούν πραγματικά περιστατικά και δεν εμπίπτουν επομένως στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Περαιτέρω, το Γενικό Δικαστήριο έλεγξε ενδελεχώς, κατά την Επιτροπή, τον χαρακτηρισμό των δηλώσεων ως «ομολογιών» και άντλησε όλες τις εντεύθεν παραγόμενες συνέπειες.
- 82 Όσον αφορά το τρίτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναρέσεως, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι το επιχείρημα το οποίο προβάλλουν οι αναιρεσείουσες σε σχέση με τα εσωτερικά σημειώματά τους, που χρησίμευσαν ως βάση για τον χαρακτηρισμό των δηλώσεων ως «ομολογιών», είναι άνευ σημασίας. Πράγματι, πρώτον, αυτά τα έγγραφα τα οποία δήθεν «δεν γνωστοποιήθηκαν» δεν χρησιμοποιήθηκαν

ως βάση για την απόφαση στον βαθμό που αυτή η τελευταία ακριβώς δεν βασίζεται στην περίοδο που απετέλεσε το αντικείμενο των εν λόγω «ομολογιών». Δεύτερον, οι εν λόγω «ομολογίες» δεν προέρχονταν από συνομιλίες διεξαχθείσες ειδικώς στο πλαίσιο της διευθετήσεως, αλλά από δηλώσεις που έγιναν προς στήριξη της αιτήσεως επιεικειάς, διαδικασία που προϋποθέτει κατ' ανάγκην την αναγνώριση της συμμετοχής στην παράβαση για τα επίμαχα πραγματικά περιστατικά.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 83 Σε σχέση με το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, πρέπει να υπομνησθεί, όπως πράττει το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 120 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή δικαιούται να υποχρεώσει επιχείρηση να της παράσχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν πραγματικά περιστατικά των οποίων έχει λάβει γνώση, αλλά δεν μπορεί να επιβάλει στην επιχείρηση αυτή την υποχρέωση να δώσει απαντήσεις από τις οποίες μπορεί να αποδειχθεί η ύπαρξη παραβάσεως, της οποίας το υποστατό οφείλει να αποδείξει η ίδια η Επιτροπή (βλ. απόφαση της 14ης Ιουλίου 2005, ThyssenKrupp κατά Επιτροπής, C-65/02 P και C-73/02 P, EU:C:2005:454, σκέψη 49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 84 Εντούτοις, όπως επίσης υπενθυμίζει το Γενικό Δικαστήριο στην εν λόγω σκέψη 120 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καίτοι η Επιτροπή δεν μπορεί να υποχρεώσει μια επιχείρηση να ομολογήσει συμμετοχή της σε παράβαση, εντούτοις δεν κωλύεται να λάβει υπ' όψιν, κατά τον καθορισμό του ποσού του προστίμου, την αρωγή που αυτοβούλως της παρέσχε η εν λόγω επιχείρηση προς απόδειξη του υποστατού της παραβάσεως (βλ. απόφαση της 14ης Ιουλίου 2005, ThyssenKrupp κατά Επιτροπής, C-65/02 P και C-73/02 P, EU:C:2005:454, σκέψη 50).
- 85 Το Δικαστήριο έχει επίσης διευκρινίσει ότι η Επιτροπή μπορεί να λάβει υπ' όψιν της, κατά τον καθορισμό του ποσού του προστίμου, την αρωγή που της παρέσχε η οικεία επιχείρηση για την ευκολότερη διαπίστωση του υποστατού της παραβάσεως, ιδίως δε, την εκ μέρους της επιχειρήσεως αναγνώριση της συμμετοχής της στην παράβαση (βλ. απόφαση της 14ης Ιουλίου 2005, ThyssenKrupp κατά Επιτροπής, C-65/02 P και C-73/02 P, EU:C:2005:454, σκέψη 51 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 86 Εντεύθεν συνάγεται ότι, προκειμένου να στοιχειοθετηθεί προσβολή του δικαιώματος μη αυτοενοχοποιήσεως, απαιτείται η οικεία επιχείρηση να έχει πράγματι καταναγκαστεί να παράσχει πληροφορίες ή στοιχεία που μπορούν να αποδείξουν την παράβαση (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P και C-254/99 P, EU:C:2002:582, σκέψη 275).
- 87 Εν προκειμένω, από τις σκέψεις 94 και 190 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως συνάγεται ότι οι δηλώσεις στις οποίες προέβησαν οι αναιρεσεύουσες, στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθετήσεως της διαφοράς, βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικειάς, έγιναν όλως εκουσίως εκ μέρους τους. Περαιτέρω, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, στη σκέψη 120 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ουδόλως προκύπτει από τη δικογραφία που κατατέθηκε ενώπιόν του ότι η Επιτροπή προσπάθησε να επηρεάσει τις επιλογές των αναιρεσειουσών.
- 88 Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο δεν προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας των αναιρεσειουσών. Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η απόρριψη του πρώτου σκέλους του δευτέρου λόγου αναιρέσεως ως αβάσιμου.
- 89 Ως προς το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, αρκεί να υπομνησθεί ότι, συμφώνως προς το άρθρο 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, και το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αναίρεση περιορίζεται σε νομικά ζητήματα. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να διαπιστώνει και να εκτιμά τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά στοιχεία που υποβάλλονται στην κρίση του. Η εκτίμηση

αυτών των πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων δεν συνιστά συνεπώς, υπό την επιφύλαξη της ενδεχόμενης παραμορφώσεώς τους, νομικό ζήτημα υποκείμενο, αυτό καθαυτό, στον ανααιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, διάταξη της 11ης Ιουνίου 2015, *Faci* κατά Επιτροπής, C-291/14 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2015:398, σκέψη 31 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και, στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2016, *Galp Energía España* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-603/13 P, EU:C:2016:38, σκέψη 46 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Μια τέτοια παραμόρφωση πρέπει να προκύπτει σαφώς από τη δικογραφία, χωρίς να απαιτείται νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων (βλ., μεταξύ άλλων, διάταξη της 11ης Ιουνίου 2015, *Faci* κατά Επιτροπής, C-291/14 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2015:398, σκέψη 32 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 90 Εν προκειμένω, υπό το πρόσχημα της δήθεν μη προσήκουσας ασκήσεως της εξουσίας πλήρους δικαιοδοσίας που αναγνωρίζεται στο Γενικό Δικαστήριο, η αίτηση αναιρέσεως σκοπεί στην πραγματικότητα να προκαλέσει το Δικαστήριο να προβεί σε νέα εξέταση των στοιχείων της δικογραφίας, τα οποία διαβίβασαν στην Επιτροπή οι αναιρεσείουσες και τα λοιπά μέλη της συμπράξεως στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, χωρίς να εντοπίζει κάποιου είδους παραμόρφωση των στοιχείων αυτών. Ως εκ τούτου, αυτό το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.
- 91 Ως προς το τρίτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν κατ' ουσίαν ότι, προσδίδοντας, με τη σκέψη 94 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αποφασιστικής σημασίας αποδεικτική ισχύ στα εσωτερικά σημειώματα των διμερών συναντήσεων που έλαβαν χώρα στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθετήσεως της διαφοράς, ιδίως δε στο δεύτερο από τα σημειώματα αυτά, κατά το οποίο οι αναιρεσείουσες ομολόγησαν τη συμμετοχή τους στην παράβαση για την περίοδο από το 1978 έως το 1992, και διαπιστώνοντας, με τη σκέψη 114 της εν λόγω αναιρεσιβαλλομένης απόφαση, ότι «νομίμως η Επιτροπή θεώρησε ότι οι προσφεύγουσες είχαν εμπλακεί στην ενιαία και συνεχή παράβαση από το 1978», χωρίς να ελέγξει εάν τηρείται ο βαθμός αποδεικτικής ισχύος, το Γενικό Δικαστήριο προσέβαλε τα δικαιώματά τους άμυνας και δεν άσκησε προσηκόντως την εξουσία του πλήρους δικαιοδοσίας.
- 92 Έτσι, με αυτό το τρίτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες επικαλούνται, όπως έπραξαν και στο πλαίσιο του πρώτου λόγου αναιρέσεως, παράβαση των κανόνων περί του βάρους αποδείξεως και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.
- 93 Ωστόσο, ακόμη και εάν ήταν ορθό να θεωρηθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο, προσδίδοντας καθοριστική σημασία στα εσωτερικά σημειώματα των πρακτικών των τριών διμερών συναντήσεων που έλαβαν χώρα στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθετήσεως των διαφορών και επικυρώνοντας μια απλή πεποίθηση της Επιτροπής σχετικά με τη συμμετοχή των αναιρεσειουσών στην παράβαση ήδη από το 1978, δεν έλεγξε εάν τηρήθηκε ο απαιτούμενος βαθμός αποδεικτικής ισχύος και, με τον τρόπο αυτόν, παραβίασε τα δικαιώματα άμυνας, αυτό το τρίτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.
- 94 Πράγματι, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 65 της παρούσας αποφάσεως, στις αναιρεσείουσες επιβλήθηκαν κυρώσεις διότι συμμετείχαν σε ενιαία και διαρκή παράβαση από το 1993 έως το 2004. Ωστόσο, η αιτίαση την οποία προβάλλουν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 61 της παρούσας αποφάσεως, σκοπούσε να αποδειχθεί ότι η Επιτροπή όφειλε, βάσει των στοιχείων που είχε στη διάθεσή της, να καταλήξει ότι δεν συμμετείχαν στη σύμπραξη πριν από το 1993. Επομένως, η εν λόγω αιτίαση δεν μπορούσε, εν πάση περιπτώσει, να ευδοκιμήσει δεδομένου ότι αφορά περίοδο για την οποία δεν επιβλήθηκαν κυρώσεις στις αναιρεσείουσες. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να απορρίψει την αιτίαση αυτή ως αλυσιτελή.

- 95 Όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 66 της παρούσας απόφασεως, εντεύθεν συνάγεται ότι η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου, στη σκέψη 118 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, να απορρίψει την αιτίαση ότι η έρευνα της υποθέσεώς τους από την Επιτροπή δεν έγινε ορθώς, είναι βάσιμη για άλλους νομικούς λόγους. Συνεπώς, πρέπει να χωρήσει αντικατάσταση της αιτιολογίας αυτής.
- 96 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η απόρριψη αυτού του τρίτου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως ως αβάσιμου.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως καθώς και επί του δεύτερου μέρους του πρώτου και του δεύτερου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, που αντλούνται από το γεγονός ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν άσκησε προσηκόντως την εξουσία του πλήρους δικαιοδοσίας και διέλαβε στην απόφασή του αντιφατικές αιτιολογίες

Επί της μη προσήκουσας ασκήσεως της εξουσίας πλήρους δικαιοδοσίας που αναγνωρίζεται στο Γενικό Δικαστήριο

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 97 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως καθώς και με το δεύτερο μέρος του πρώτου και του δεύτερου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, που αφορούν κυρίως τις σκέψεις 78 καθώς και 90 έως 96 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και πρέπει να συνεξεταστούν, οι αναιρεσεύουσες υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο, επικυρώνοντας την επίδικη απόφαση και παραλείποντας έτσι να προβεί σε επαρκή έλεγχο όλων των στοιχείων του προστίμου που τους επιβλήθηκε με την επίδικη απόφαση, δεν άσκησε προσηκόντως καθ' όλη την έκτασή της την εξουσία του πλήρους δικαιοδοσίας και διέλαβε συναφώς στην απόφασή του αντιφατικές αιτιολογίες.
- 98 Στο πλαίσιο του τρίτου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσεύουσες υποστηρίζουν, πιο συγκεκριμένα, ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν άσκησε προσηκόντως την εξουσία του πλήρους δικαιοδοσίας στον βαθμό που έκρινε ότι κάποια δήθεν «νέα στοιχεία» που επέτρεψαν στην Επιτροπή να επιβάλει πρόστιμο ουσιαστικά προσαυξημένο για παράβαση κατά πολύ μικρότερης διάρκειας προέρχονταν από την ανάκληση των δήθεν «ομολογιών» τους μετά την αποχώρησή τους από τη διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς, χωρίς να έχει ελέγξει το υποστατό αυτών των «νέων στοιχείων». Οι αναιρεσεύουσες υποστηρίζουν ότι κανένα νέο πραγματικό στοιχείο δεν προσκομίστηκε στον φάκελο μετά την εν λόγω αποχώρηση. Το μόνο νέο στοιχείο, εάν ήθελε υποτεθεί ότι υπάρχει κάποιο, είναι ο ενδελεχέστερος έλεγχος από την Επιτροπή που την οδήγησε να αναγνωρίσει ότι οι αναιρεσεύουσες δεν είχαν συμμετάσχει στην επίμαχη παράβαση ήδη από το 1978, ενώ θα όφειλε να έχει προβεί στη διαπίστωση αυτή ήδη κατά το στάδιο της διαδικασίας διευθετήσεως της διαφοράς.
- 99 Η Επιτροπή υποστηρίζει, κυρίως, ότι αυτός ο λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής, διότι στηρίζεται σε μη κρίσιμη εν προκειμένω σύγκριση μεταξύ της υφιστάμενης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διευθετήσεως της διαφοράς καταστάσεως και της καταστάσεως που οδήγησε στην έκδοση της επίδικης αποφάσεως, ενώ, όπως ορθώς εξέθεσε το Γενικό Δικαστήριο, εφόσον εγκαταλείφθηκε η διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς, η εκτίμηση της αποφάσεως που εκδόθηκε κατόπιν της συνήθους διαδικασίας θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί με αποκλειστικό γνώμονα τα χαρακτηριστικά της διαδικασίας αυτής. Η Επιτροπή προσθέτει ότι οι αναιρεσεύουσες, αναλύοντας την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, διαστρεβλώνουν τα όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο. Συγκεκριμένα, κατά το θεσμικό αυτό όργανο, το νέο στοιχείο, που μνημονεύει το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 90 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν είναι η νέα ανάλυση της καταστάσεως στην οποία η Επιτροπή προέβη οίκοθεν, αλλά η διαφορετική ερμηνεία την οποία πρότεινε η Timab, το πρώτον με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, δεδομένου ότι σκοπός της απαντήσεως αυτής

είναι ακριβώς να παράσχει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να διατυπώσουν τις απόψεις τους προκειμένου να διασφαλισθεί η τήρηση της αρχής της ακροάσεως στο πλαίσιο της συνήθους διαδικασίας.

- 100 Επικουρικώς, η Επιτροπή προβάλλει ένσταση απαραδέκτου αυτού του λόγου αναιρέσεως, για τον λόγο ότι το Γενικό Δικαστήριο έλεγξε τη νομιμότητα της επίδικης αποφάσεως επαληθεύοντας όλα τα στοιχεία που ελήφθησαν υπ' όψιν για τον υπολογισμό του προστίμου, πράγμα που εμπίπτει στην πλήρη δικαιοδοσία του και στην εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών που δεν μπορεί να ελεγχθεί κατ' αναίρεση.
- 101 Στο πλαίσιο του δευτέρου μέρους του πρώτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες προβάλλουν ότι το Γενικό Δικαστήριο επίσης δεν άσκησε προσηκόντως την εξουσία πλήρους δικαιοδοσίας παραλείποντας να αναίρεσει σφάλματα, αντιφάσεις ή ασυνέπειες που εμφιλοχώρησαν στην εκτίμηση της παραβάσεως από την Επιτροπή. Προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι με τον τρόπο αυτό επικύρωσε, εσφαλμένως, την πλήρη σχεδόν κατάργηση των μειώσεων του προστίμου που χορηγήθηκαν δυνάμει του προγράμματος επεικούς μεταχειρίσεως ή των μειώσεων που μπορούσαν να χορηγηθούν βάσει του σημείου 29 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006.
- 102 Η Επιτροπή φρονεί ότι οι αιτιάσεις που προβάλλουν οι αναιρεσείουσες πρέπει να απορριφθούν, για τον λόγο ότι το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε ενδελεχή έλεγχο του υπολογισμού του προστίμου από την Επιτροπή και, μεταξύ άλλων, των μειώσεων που χορηγήθηκαν λόγω της συνεργασίας τους. Περαιτέρω, οι δήθεν αντιφάσεις και ελλείψεις, που προβάλλονται στο πλαίσιο αυτό, είναι αβάσιμες.
- 103 Προς στήριξη του δευτέρου μέρους του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή όφειλε να είχε διαπιστώσει ήδη κατά το στάδιο της διαδικασίας διευθετήσεως της διαφοράς αυτό που χαρακτήρισε ως «νέα στοιχεία», ήτοι την αδυναμία αποδείξεως μιας ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως από το 1978. Έτσι, το Γενικό Δικαστήριο, παραλείποντας να λάβει υπ' όψιν του τα σφάλματα στα οποία υπέπεσε η Επιτροπή στο πλαίσιο της εκτιμήσεώς της σε σχέση με την παράβαση κατά το στάδιο της διαδικασίας διευθετήσεως της διαφοράς, και επιβεβαιώνοντας, ως εκ τούτου, την πλήρη σχεδόν κατάργηση των μειώσεων του προστίμου, δεν άσκησε προσηκόντως την εξουσία πλήρους δικαιοδοσίας.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 104 Κατά πάγια νομολογία, όσον αφορά τον δικαστικό έλεγχο των αποφάσεων με τις οποίες η Επιτροπή επιβάλλει πρόστιμο ή χρηματική ποινή για παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού, ο δικαστής της Ένωσης, πέραν του ελέγχου νομιμότητας κατά το άρθρο 263 ΣΛΕΕ, μπορεί να ασκεί έλεγχο πλήρους δικαιοδοσίας κατά το άρθρο 261 ΣΛΕΕ, τον οποίο του αναγνωρίζει το άρθρο 31 του κανονισμού 1/2003 και στο πλαίσιο του οποίου μπορεί να αντικαθιστά με τη δική του εκτίμηση την εκτίμηση της Επιτροπής και, κατά συνέπεια, να εξαλείφει, να μειώνει ή να αυξάνει το επιβληθέν πρόστιμο ή την επιβληθείσα χρηματική ποινή (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, Repsol Lubricantes y Especialidades κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-617/13 P, EU:C:2016:416, σκέψη 84 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 105 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο, όταν αποφαινεται επί νομικών ζητημάτων κατ' αναίρεση, να υποκαθιστά για λόγους επιείκειας το Γενικό Δικαστήριο αποφαινόμενο, στο πλαίσιο της ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του, επί του ύψους των προστίμων που επιβάλλονται σε επιχειρήσεις λόγω παραβάσεως κανόνων του δικαίου της Ένωσης (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, Repsol Lubricantes y Especialidades κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-617/13 P, EU:C:2016:416, σκέψη 81 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 106 Μόνο στο μέτρο που το Δικαστήριο κρίνει ότι η αυστηρότητα της κυρώσεως είναι όχι απλώς μη ενδεδειγμένη, αλλά και υπερβολική, σε σημείο που να είναι δυσανάλογη, μπορεί να διαπιστωθεί πλάνη περί το δίκαιο εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου λόγω του μη ενδεδειγμένου ύψους του προστίμου (απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, Repsol Lubricantes y Especialidades κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-617/13 P, EU:C:2016:416, σκέψη 82 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 107 Εν προκειμένω, όπως υπενθύμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 23 των προτάσεων του, το τεθέν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ζήτημα δεν ήταν τόσο το αν ήταν δικαιολογημένη η επιβολή υψηλότερου προστίμου για παράβαση συντομότερης διάρκειας, όπως κατ' ουσίαν επικαλούνται οι αναιρεσείουσες, όσο το αν η Επιτροπή είχε αιτιολογήσει ορθώς τον υπολογισμό του επιβληθέντος με την επίδικη απόφαση προστίμου και είχε, προς τον σκοπό αυτό, λάβει όντως υπ' όψιν της όλα τα στοιχεία που είχε στη διάθεσή της κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεώς της.
- 108 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι, μολονότι το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 75 έως 107 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, μερίμνησε, βεβαίως, να απαντήσει σε όλα τα επιχειρήματα με τα οποία οι αναιρεσείουσες προσήψαν στην Επιτροπή ότι επέβαλε σε επιχείρηση που απεχώρησε από τη διαδικασία διευθετήσεως των διαφορών πρόστιμο υψηλότερο από το ανώτατο όριο της κλίμακας για την οποία είχε γίνει λόγος κατά τις συζητήσεις για τη διευθέτηση της διαφοράς, και δη για σημαντικά μικρότερη διάρκεια παραβάσεως, εντούτοις μια τέτοια ανάλυση συνιστά τήρηση των αρχών της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και της διαφάνειας. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι πραγματοποίησε έναν τόσο εξαντλητικό έλεγχο στο πλαίσιο διαφοράς στην οποία, για πρώτη φορά, καλείτο να αποφανθεί επί υποθέσεως στην οποία μια επιχείρηση, αφού υπέβαλε αίτηση υπαγωγής σε διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς, εν τέλει αποχώρησε από αυτήν.
- 109 Τούτου δεδομένου, διαπιστώνεται εν προκειμένω ότι το Γενικό Δικαστήριο άσκησε ολοκληρωμένα την πλήρη δικαιοδοσία του, προβαίνοντας σε εμπεριστατωμένο έλεγχο τόσο της νομιμότητας της επίδικης αποφάσεως όσο και του προσήκοντος χαρακτήρα του ύψους του επιβληθέντος με αυτήν προστίμου.
- 110 Έτσι, όπως διαπίστωσε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 24 των προτάσεων του, το Γενικό Δικαστήριο έλεγξε δεόντως τη βασιμότητα της αναλύσεως που πραγματοποίησε η Επιτροπή λαμβάνοντας υπ' όψιν του όλες τις υφιστάμενες κατά την έκδοση της επίδικης αποφάσεως περιστάσεις και, ιδίως, στις σκέψεις 90 έως 107 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την έκταση της συνεργασίας των αναιρεσειουσών μετά την αποχώρησή τους από τη διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς, επομένως κατά τη διάρκεια της συνήθους διαδικασίας.
- 111 Το Γενικό Δικαστήριο προέβη επίσης, στις σκέψεις 142 έως 220 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στον συστηματικό έλεγχο των στοιχείων που έλαβε υπ' όψιν της η Επιτροπή προκειμένου να υπολογίσει το ύψος του επιβληθέντος προστίμου στην επίδικη απόφαση. Ειδικότερα, έλεγξε εμπεριστατωμένα τον τρόπο με τον οποίον η Επιτροπή συνεκτίμησε τους παράγοντες από τους οποίους εξαρτάται η χορήγηση μειώσεων του προστίμου, βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικείας, στις σκέψεις 170 έως 195 της αποφάσεως αυτής, ή, λόγω της συνεργασίας των επιχειρήσεων, κατ' εφαρμογήν του σημείου 29 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006, στις σκέψεις 95, 188 και 189 της εν λόγω αποφάσεως.
- 112 Περαιτέρω, όπως επίσης τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 26 των προτάσεων του, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αναιρεσείουσες δεν απέδειξαν για ποιον λόγο το ύψος του επιβληθέντος σε βάρος τους προστίμου ήταν υπερβολικό σε σημείο που να είναι δυσανάλογο, κατά την έννοια της νομολογίας που παρατίθεται στις σκέψεις 105 και 106 της παρούσας αποφάσεως.
- 113 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο άσκησε προσηκόντως την εξουσία πλήρους δικαιοδοσίας καθ' όλην την έκτασή της. Ως εκ τούτου, ο τρίτος λόγος αναίρεσεως, το δεύτερο μέρος του πρώτου και του δεύτερου σκέλους του τετάρτου λόγου αναίρεσεως, στον βαθμό που αφορούν τη μη προσήκουσα άσκηση της εξουσίας πλήρους δικαιοδοσίας που αναγνωρίζεται στο Γενικό Δικαστήριο, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Επί των αντιφατικών αιτιολογιών τις οποίες επικαλούνται οι αναιρεσείουσες

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 114 Στο πλαίσιο τόσο του τρίτου λόγου αναιρέσεως όσο και του δευτέρου μέρους του πρώτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο διέλαβε στην απόφασή του διάφορες αντιφατικές αιτιολογίες οι οποίες έχουν ως συνέπεια την προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, ήτοι του δικαιώματός τους να έχουν τη δυνατότητα να συζητούν ελεύθερα με την Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθετήσεως των διαφορών και να αποχωρούν από τη διαδικασία αυτή εξίσου ελεύθερα, καθώς και το δικαίωμά τους άμυνας στο πλαίσιο της συνήθους διαδικασίας, χωρίς να δεσμεύονται από προηγούμενη φερόμενη «τοποθέτησή» τους.
- 115 Εν πρώτοις, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι αποφάνθηκε ότι η αποχώρησή τους από τη διαδικασία διευθετήσεως των διαφορών οδηγούσε σε μια κατάσταση «*tabula rasa*» σε ρήξη με το παρελθόν και ότι, ταυτοχρόνως, έκρινε εντούτοις ότι «μετέβαλαν θέση» στο πλαίσιο της απαντήσεως που είχαν δώσει στην ανακοίνωση των αιτιάσεων στο πλαίσιο της συνήθους διαδικασίας. Έτσι, το Γενικό Δικαστήριο δεν θα έπρεπε να δεχθεί το επιχείρημα της Επιτροπής κατά το οποίο προέκυψε «νέο στοιχείο» κατά το στάδιο της εν λόγω απαντήσεως που δικαιολογούσε την επανεξέταση του ύψους του προστίμου.
- 116 Δεύτερον, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση διέλαβε αντιφατικές αιτιολογίες στον βαθμό που το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 96 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αφενός, ότι η Επιτροπή δεν δεσμευόταν από την κλίμακα που κοινοποιήθηκε κατά τις συνομιλίες στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθετήσεως της διαφοράς, η οποία απώλεσε επομένως τη σημασία της μετά την αποχώρησή τους από την εν λόγω διαδικασία, ενώ, αφετέρου, κάνει λόγο, στη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, για μια απλή «αναπροσαρμογή του τρόπου υπολογισμού του προστίμου» βάσει της ίδιας αυτής κλίμακας.
- 117 Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε, αφενός, να επιβεβαιώνει ότι, δυνάμει της ανακοινώσεως περί διαδικασιών διευθετήσεως διαφορών, η Επιτροπή δεν διαπραγματεύεται το ζήτημα της υπάρξεως παραβάσεως και, αφετέρου, να προσδίδει στις ανεπίσημες συζητήσεις την αξία διαπραγματεύσεων χαρακτηριζομένων από υποτιθέμενη συμφωνία των αναιρεσειουσών σχετικά με τη συμμετοχή τους στην παράβαση πριν από το 1993.
- 118 Κατά την Επιτροπή, οι αντιφατικές αιτιολογίες πρέπει να αποδοθούν, μεταξύ άλλων, στη διαστρέβλωση των εκτιμήσεων του Γενικού Δικαστηρίου ή, ακόμη, στην εσφαλμένη ερμηνεία των εγγράφων που προσκομίστηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον αυτού του τελευταίου και, ως εκ τούτου, οι σχετικοί ισχυρισμοί δεν ευσταθούν.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 119 Όσον αφορά τις δύο πρώτες φερόμενες αντιφατικές αιτιολογίες, οι οποίες αφορούν, κατ' ουσίαν, τη σχέση μεταξύ της διαδικασίας διευθετήσεως των διαφορών και της συνήθους διαδικασίας στην προκειμένη περίπτωση, στη οποία οι αναιρεσείουσες αποφάσισαν να διακόψουν τις συζητήσεις προς επίτευξη διευθετήσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ορθώς το Γενικό Δικαστήριο αποσυνέδεσε, στις σκέψεις 90 έως 96 καθώς και στις σκέψεις 104 και 105 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τη διεξαγωγή αυτής της διαδικασίας διευθετήσεως της διαφοράς, η οποία, εν προκειμένω δεν ολοκληρώθηκε, από τη διεξαγωγή της συνήθους διαδικασίας, η οποία κατέληξε στην επίδικη απόφαση.

- 120 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί το σημείο 19 της ανακοινώσεως περί διαδικασιών διευθετήσεως διαφορών κατά το οποίο, εάν οι οικείες επιχειρήσεις δεν υποβάλουν παρατηρήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθετήσεως διαφοράς, η διαδικασία που καταλήγει στη λήψη τελικής αποφάσεως διέπεται από τις γενικές διατάξεις, και ιδίως από το άρθρο 10, παράγραφος 2, το άρθρο 12, παράγραφος 1, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 773/2004, και όχι από αυτές που ρυθμίζουν τη διαδικασία διευθετήσεως διαφορών.
- 121 Περαιτέρω, όπως ο γενικός εισαγγελέας παρατήρησε στο σημείο 25 των προτάσεών του, ακριβώς λόγω αυτής της μεταβολής της διαδικασίας οι αναιρεσείουσες είχαν τη δυνατότητα να αποκτήσουν πλήρη πρόσβαση στον φάκελο της υποθέσεως, να λάβουν πλήρη ανακοίνωση των αιτιάσεων, να απαντήσουν στην ανακοίνωση αυτή καθώς και να τύχουν ακροάσεως, σε αυτό δε το στάδιο της απαντήσεως αμφισβήτησαν για πρώτη φορά ρητώς τη συμμετοχή τους στην προσαπτόμενη παράβαση για την περίοδο πριν το 1993. Ως εκ τούτου, η εν λόγω προσέγγιση, που συνίστατο στη συνεκτίμηση των υφισταμένων κατά τον χρόνο εκείνο στοιχείων, που χαρακτηρίστηκαν ως «νέα», ουδόλως έβλαψε, από νομικής απόψεως, τις αναιρεσείουσες.
- 122 Όσον αφορά, πιο συγκεκριμένα, τη δεύτερη δήθεν αντιφατική αιτιολογία την οποία επικαλούνται οι αναιρεσείουσες, κατά την οποία το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη ότι η Επιτροπή δεν δεσμευόταν από την κλίμακα προστίμων που κοινοποιήθηκε στις προσφεύγουσες στο πλαίσιο των συζητήσεων που διεξήχθησαν κατά τη διαδικασία διευθετήσεως των διαφορών, ενώ έκανε λόγο για απλή «αναπροσαρμογή του τρόπου υπολογισμού του προστίμου» βάσει αυτής της ίδιας κλίμακας, οι αναιρεσείουσες παρουσιάζουν διαστρεβλωμένες τις κρίσεις του Γενικού Δικαστηρίου, απομονώνοντας εσφαλμένως από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται την περιεχόμενη στη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως έκφραση «αναπροσαρμογή του τρόπου υπολογισμού του προστίμου».
- 123 Πράγματι, όπως ο γενικός εισαγγελέας παρατήρησε στο σημείο 37 των προτάσεών του, από τη σφαιρική θεώρηση της σκέψεως 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και των σκέψεων που την πλαισιώνουν προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε ότι, λαμβάνοντας υπ' όψιν τη μεταβολή της τοποθετήσεως των αναιρεσειουσών ως προς τη διάρκεια της συμμετοχής τους στην παράβαση, η Επιτροπή προέβη σε «επανεξέταση» του καθορισθέντος βάσει των κανόνων που περιέχονται στην ανακοίνωση περί επιεικούς μεταχειρίσεως και στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006 ύψους του προστίμου, ακολουθώντας όμως την ίδια μεθοδολογία με αυτή που χρησιμοποιήθηκε για τη δηλωθείσα στις αναιρεσείουσες κλίμακα προστίμων.
- 124 Υπό το πρίσμα των προηγούμενων στοιχείων, τα δύο πρώτα επιχειρήματα περί υπάρξεως αντιφατικών αιτιολογιών πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.
- 125 Ως προς την τρίτη δήθεν αντιφατική αιτιολογία την οποία επικαλούνται οι αναιρεσείουσες, κατά την οποία το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε, αφενός, να επιβεβαιώνει ότι δυνάμει της ανακοινώσεως για τη διευθέτηση διαφορών η Επιτροπή δεν διαπραγματεύεται το ζήτημα της υπάρξεως παραβάσεως και, αφετέρου, να προσδίδει στις ανεπίσημες συζητήσεις την αξία διαπραγματεύσεων χαρακτηριζομένων από υποτιθέμενη συμφωνία των αναιρεσειουσών σχετικά με τη συμμετοχή τους στην παράβαση πριν από το 1993, πρέπει να υπομνησθεί ότι, συμφώνως προς το άρθρο 169, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, οι λόγοι αναιρέσεως και τα νομικά επιχειρήματα που προβάλλονται στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως πρέπει να προσδιορίζουν με ακρίβεια τα σημεία του σκεπτικού της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου που αμφισβητούνται.
- 126 Όμως, αυτή η τελευταία δήθεν αντιφατική αιτιολογία, την οποία επικαλέστηκαν οι αναιρεσείουσες το πρώτον με το υπόμνημα απαντήσεως συσχετίζοντάς την με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, δεν αφορά τα σημεία του σκεπτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Ως εκ τούτου, το επιχείρημα αυτό είναι απαράδεκτο.

- 127 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι ο τρίτος λόγος αναιρέσεως και το δεύτερο μέρος του πρώτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, που αντλούνται από το γεγονός ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση διέλαβε αντιφατικές αιτιολογίες, πρέπει να απορριφθούν ως εν μέρει απαράδεκτοι και εν μέρει αβάσιμοι.

Επί του πρώτου μέρους του πρώτου και του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από το ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε τις αρχές της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ίσης μεταχειρίσεως και υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο στο πλαίσιο της εκτιμήσεως στην οποία προέβη σε σχέση με τα αποτελέσματα που είχε η αποχώρηση από τη διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς

Επί του πρώτου μέρους του πρώτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από το ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε τις αρχές της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ίσης μεταχειρίσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 128 Όσον αφορά, πρώτον, το επιχείρημα που στηρίζεται στη παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, οι αναιρεσείουσες επισημαίνουν ότι, εν αντιθέσει προς όσα υποστηρίζει το Γενικό Δικαστήριο, δεν μπορούσαν ευλόγως να προβλέψουν ότι, αποφασίζοντας να αποχωρήσουν από τη διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς, οι μειώσεις λόγω συνεργασίας που τους χορηγήθηκαν θα περιορίζονταν από 52 %, στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθετήσεως της διαφοράς, σε 5 % με την επίδικη απόφαση. Οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή πραγματοποίησε «μεταστροφή», η οποία οδήγησε στο «παράδοξο» αποτέλεσμα της σημαντικής αυξήσεως του ύψους του προστίμου με ταυτόχρονη σημαντική μείωση της διάρκειας της παραβάσεως.
- 129 Οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι η απόφαση αυτή δεν ήταν δικαιολογημένη, πρώτον, διότι θα έπρεπε να εφαρμοστεί το ίδιο κριτήριο αποδεικτικής ισχύος και οι ίδιοι κανόνες υπολογισμού του προστίμου τόσο στη συνήθη διαδικασία όσο και στη διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς, δεύτερον, διότι κανένα νέο στοιχείο δεν προσκομίστηκε στον φάκελο κατόπιν της αποχωρήσεώς τους από τη διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς, και, τρίτον, διότι τα αποτελέσματα της διαδικασίας επιεικείας διατηρούνταν παρά την αποχώρηση αυτή. Συνεπώς, υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν ήσαν σε θέση να αποφασίσουν «εν πλήρη γνώσει της καταστάσεως» αν θα συμβιβαστούν ή όχι.
- 130 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα επιχειρήματα των αναιρεσειουσών είναι αλυσιτελή, δεδομένου ότι στηρίζονται σε σύγκριση μεταξύ των στοιχείων που κατέθεσαν κατά τη διαδικασία διευθετήσεως των διαφορών και της αποφάσεως που εκδόθηκε κατόπιν ολοκληρώσεως της συνήθους διαδικασίας. Κατά το θεσμικό αυτό όργανο, οι αναιρεσείουσες επιχειρούν να δημιουργήσουν σύγχυση μεταξύ της αποχωρήσεώς τους από τη διαδικασία διευθετήσεως των διαφορών και της άμυνας που ανέπτυξαν με την απάντησή τους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.
- 131 Συναφώς, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το γεγονός που οδήγησε στο νέο ύψος του προστίμου που υιοθέτησε η επίδικη απόφαση δεν ήταν η αποχώρηση από τη διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς που επέλεξαν οι αναιρεσείουσες, αλλά αποκλειστικώς και μόνον η άμυνα που ανέπτυξαν με την απάντησή τους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η οποία συνίστατο πλέον στην άρνηση της συμμετοχής τους στη σύμπραξη πριν από το 1993. Η Επιτροπή προσθέτει ότι οι αναιρεσείουσες μπορούσαν να προβλέψουν τον επανακαθορισμό του εν λόγω προστίμου, δεδομένου ότι το επιβληθέν ποσό προέκυπτε από την αυστηρή εφαρμογή των σχετικών κανόνων υπολογισμού, βάσει των υφιστάμενων κατά τον χρόνο λήψεως της εν λόγω αποφάσεως στοιχείων. Υποστηρίζει ότι εάν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις εκτίμησαν εσφαλμένως τις συνέπειες των θέσεων που υιοθέτησαν, δεν μπορούν παρά να καταλογίσουν το σφάλμα σε αυτές τις ίδιες και όχι σε οποιαδήποτε έλλειψη πληροφοριών.

- ¹³² Οι αναιρεσείουσες φρονούν, δεύτερον, ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι δεν μπορούσαν να στηριχθούν στις κατάλληλες πληροφορίες προκειμένου να αποχωρήσουν από τη διαδικασία διευθετήσεως των διαφορών και δεδομένου ότι βρέθηκαν αντιμέτωπες με ένα τουλάχιστον «παράδοξο» αποτέλεσμα, έτυχαν λιγότερο ευνοϊκής μεταχειρίσεως από ό,τι τα λοιπά μέρη τα οποία, όντας σε θέση να προβλέψουν το ύψος του προστίμου που θα τους επιβαλλόταν, δέχθηκαν να δεσμευθούν υποβάλλοντας αίτηση διευθετήσεως.
- ¹³³ Η Επιτροπή φρονεί ότι από τα στοιχεία της επίδικης αποφάσεως, που συνοψίζονται στις σκέψεις 17 έως 26 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, συνάγεται ότι ουδεμία δυσμενής διάκριση υπήρξε μεταξύ των αναιρεσιουσών και των λοιπών μερών της συμπράξεως, δεδομένου ότι τα ίδια κριτήρια εφαρμόστηκαν για τον καθορισμό όλων των προστίμων και ότι η μόνη διαφορά συνίσταται στη μείωση κατά 10 % που χορηγήθηκε στις επιχειρήσεις που συμβιβάστηκαν.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- ¹³⁴ Όσον αφορά, πρώτον, το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, πρέπει να υπομνησθεί ότι, δυνάμει πάγιας νομολογίας, η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης περιλαμβάνεται στις θεμελιώδεις αρχές της Ένωσης και ότι η δυνατότητα επικλήσεώς της παρέχεται σε όλους τους επιχειρηματίες στους οποίους ένα θεσμικό όργανο, παρέχοντάς τους συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις, δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες (απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 2013, Kone κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-510/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:696, σκέψη 76 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- ¹³⁵ Περαιτέρω, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να αποσαφηνίσει ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να παράσχει καμία συγκεκριμένη διαβεβαίωση ως προς τη χορήγηση κάποιας μείωσης του προστίμου ή απαλλαγής από αυτό κατά το στάδιο της διαδικασίας που προηγείται της λήψεως της τελικής αποφάσεως και ότι, ως εκ τούτου, τα μέλη της συμπράξεως δεν μπορούν να έχουν σχετικώς δικαιολογημένη εμπιστοσύνη (βλ. απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 2013, Kone κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-510/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:696, σκέψη 78 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- ¹³⁶ Πρέπει επίσης να υπομνησθεί, πρώτον, όπως απορρέει από τη σκέψη 73 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η διαδικασία διευθετήσεως διαφορών είναι εναλλακτική διοικητική διαδικασία σε σχέση με τη συνήθη διοικητική διαδικασία που διαφέρει από αυτή και παρουσιάζει ορισμένες ιδιαιτερότητες, όπως η εκ των προτέρων ανακοίνωση των αιτιάσεων και η κοινοποίηση κλίμακας πιθανών προστίμων. Δεύτερον, όπως τονίζει το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 104 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στην περίπτωση όπου η επιχείρηση δεν υποβάλει πρόταση διευθετήσεως, η διαδικασία η οποία θα περατωθεί με την έκδοση τελικής αποφάσεως διέπεται από τις γενικές διατάξεις του κανονισμού 773/2004, και όχι από αυτές που ρυθμίζουν τη διαδικασία διευθετήσεως. Τρίτον, όπως διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 96 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, όσον αφορά αυτήν τη συνήθη διαδικασία, στο πλαίσιο της οποίας οι ευθύνες πρέπει ακόμη να αποδειχθούν, η Επιτροπή δεσμεύεται αποκλειστικώς και μόνον από την ανακοίνωση των αιτιάσεων, η οποία δεν καθορίζει κλίμακα προστίμων, και υποχρεούται να λάβει υπόψη τα νέα στοιχεία των οποίων λαμβάνει γνώση κατά τη διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας.
- ¹³⁷ Εν προκειμένω, όπως έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, ιδίως στις σκέψεις 90 και 124 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι αναιρεσείουσες απεχώρησαν από τη διαδικασία διευθετήσεως των διαφορών και μόνο μετά από αυτήν την αποχώρηση επικαλέστηκαν, στο πλαίσιο της συνήθους διαδικασίας, στοιχεία σχετικά με τη μείωση της διάρκειας συμμετοχής τους στην προασαπτόμενη παράβαση.
- ¹³⁸ Ως εκ τούτου, καθώς και ο γενικός εισαγγελέας παρατήρησε στο σημείο 48 των προτάσεών του, οι αναιρεσείουσες δεν μπορούσαν να επικαλεστούν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στη διατήρηση των εκτιμήσεων που τους είχε διαβιβάσει η Επιτροπή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διευθετήσεως της

διαφοράς, υπό τη μορφή κλιμάκων πιθανών προστίμων που καθορίστηκαν σε συνάρτηση με στοιχεία που ελήφθησαν υπ' όψιν σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας, ήτοι για περίοδο συμμετοχής στην παράβαση που εκτεινόταν από το 1978 έως το 2004.

- 139 Περαιτέρω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όταν οι αναιρεσείουσες απεχώρησαν από τη διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς, διέθεταν όλα τα στοιχεία που τους παρείχαν τη δυνατότητα να προβλέψουν ότι τυχόν αμφισβήτηση της συμμετοχής τους στη σύμπραξη για την προγενέστερη του 1993 περίοδο θα είχε, κατ' ανάγκην, επιπτώσεις στις μειώσεις που θα μπορούσαν να τους χορηγηθούν τόσο στο πλαίσιο της ανακοινώσεως περί επεικειάς όσο και βάσει του σημείου 29 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006. Το συμπέρασμα αυτό απορρέει αναμφίβολα από τις σκέψεις 90 έως 95 και 122 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Συνεπώς, ουδεμία παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο.
- 140 Όσον αφορά, δεύτερον, το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, από το άρθρο 256 ΣΛΕΕ, το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και το άρθρο 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου προκύπτει ότι στην αίτηση αναιρέσεως πρέπει να προσδιορίζονται με ακρίβεια τα βαλλόμενα στοιχεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν ειδικώς την αίτηση αυτή, επί ποινή απαραδέκτου της αιτήσεως αναιρέσεως ή του συναφούς λόγου αναιρέσεως (βλ. αποφάσεις της 30ής Μαΐου 2013, *Quinn Barlo* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-70/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:351, σκέψεις 47 και 51 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 21ης Ιανουαρίου 2016, *Galp Energía España* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-603/13 P, EU:C:2016:38, σκέψη 43 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 141 Συνεπώς, δεν ανταποκρίνεται στις επιταγές αυτές και πρέπει να κρίνεται απαράδεκτος λόγος αναιρέσεως του οποίου η επιχειρηματολογία δεν είναι αρκούντως ακριβής και τεκμηριωμένη ώστε να παρέχει στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να ασκήσει τον έλεγχό του επί της νομιμότητας (απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2016, *Galp Energía España* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-603/13 P, EU:C:2016:38, σκέψη 44 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 142 Ωστόσο, το επιχείρημα περί παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ερείδεται σε μια γενική παραδοχή, χωρίς να προβάλλεται συναφώς η ελάχιστη νομική επιχειρηματολογία. Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.
- 143 Από το σύνολο των προεκτεθέντων συνάγεται ότι το πρώτο μέρος του πρώτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως περί παραβιάσεως από το Γενικό Δικαστήριο των αρχών της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ίσης μεταχειρίσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτο και εν μέρει αβάσιμο.

Επί του πρώτου μέρους του δεύτερου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκτίμηση των συνεπειών που είχε η αποχώρηση από τη διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 144 Οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αποφαινόμενο ότι είχαν ενημερωθεί από την Επιτροπή για τις συνέπειες που θα είχε η αποχώρησή τους από τη διαδικασία διευθετήσεως της διαφοράς, πράγμα που επιβεβαιώνει το ότι δεν μπόρεσαν να ασκήσουν το δικαίωμά τους επιλογής σε σχέση με το εάν θα συμβιβαστούν ή όχι «εν πλήρη γνώσει της καταστάσεως», όπως εντούτοις απαιτεί η ανακοίνωση περί των διαδικασιών διευθετήσεως διαφορών. Πράγματι, κατά τις αναιρεσείουσες, το Γενικό Δικαστήριο εξέθεσε κατά νομικώς εσφαλμένο τρόπο, στη σκέψη 125 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το περιεχόμενο όσων

διαμείφθηκαν κατά την ακρόαση της 24ης Φεβρουαρίου 2010. Κατά την ακρόαση αυτή, η Επιτροπή είχε δηλώσει ότι θα συνεκτιμούσε, όχι στο πλαίσιο της «συνεργασίας» της Timab, όπως διαλαμβάνει η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στην εν λόγω σκέψη, αλλά στο πλαίσιο της «επιεικείας», το γεγονός ότι οι αναιρεσείουσες δεν συμμετείχαν στη σύμπραξη πριν από το 1993. Ωστόσο, κατ' αυτές, ενώ η έννοια της «συνεργασίας» καλύπτει τις περιόδους στις οποίες αναφέρεται τόσο η ανακοίνωση περί επιεικούς μεταχειρίσεως όσο και τις περιόδους τις οποίες δεν αφορά αυτή η ανακοίνωση, η έννοια της «επιεικείας» αφορά, εν προκειμένω, μόνον τη μείωση κατά 17 % του επιβληθέντος προστίμου. Συνεπώς, η Επιτροπή ουδέποτε αναφέρθηκε ρητώς, στο πλαίσιο της συνήθους διαδικασίας, σε κατάργηση της μείωσης κατά 35 % του προστίμου στο πλαίσιο της συνεργασίας εκτός του πεδίου εφαρμογής της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως.

- 145 Η Επιτροπή φρονεί ότι το επιχείρημα αυτό στερείται ερείσματος. Κατά την άποψή της, το επιχείρημα αυτό πηγάζει από τη σύγχυση που δημιουργήσαν οι αναιρεσείουσες μεταξύ της αποχωρήσεως τους από τη διευθέτηση και της αλλαγής της θέσεώς τους στο πλαίσιο της απαντήσεως στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Πράγματι, λόγω της νέας άμυνας που υιοθέτησαν οι αναιρεσείουσες στην εν λόγω απάντηση, η οποία αντέφασκε προς τις θέσεις που είχαν διατυπώσει στο πλαίσιο της αιτήσεώς τους περί επιεικούς μεταχειρίσεως, η Επιτροπή είχε επιστήσει την προσοχή τους στις πιθανές συνέπειες αυτής της νέας άμυνας.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 146 Όπως αναφέρει η Επιτροπή στο υπόμνημα αντικρούσεως, η αιτίαση περί πλάνης περί το δίκαιο κατά την εκτίμηση των συνεπειών που είχε η αποχώρηση των αναιρεσειουσών από τη διαδικασία διευθέτησης της διαφοράς προέρχεται από σύγχυση μεταξύ, αφενός, των συνεπειών της αποχωρήσεως από τη διευθέτηση την οποία αποφάσισαν οι αναιρεσείουσες και, αφετέρου, των πιθανών συνεπειών από την αλλαγή της θέσεως ως προς τη διάρκεια της συμμετοχής τους στην παράβαση την οποία υιοθέτησαν με την απάντησή τους της 2ας Φεβρουαρίου 2010 στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Πράγματι, στη σκέψη 125 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο, όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 60 των προτάσεών του, αναφέρεται μόνον στην προειδοποίηση την οποία απηύθυνε η Επιτροπή στις αναιρεσείουσες, στο πλαίσιο της συνήθους διαδικασίας, εξαιτίας της εν λόγω αλλαγής της θέσεώς τους, και όχι λόγω της αποχωρήσεώς τους από τη διαδικασία διευθέτησης της διαφοράς, όπως αυτές ισχυρίζονται.
- 147 Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η αιτίαση αυτή, που στηρίζεται σε εσφαλμένη παραδοχή, είναι αβάσιμη. Κατά συνέπεια, το πρώτο μέρος του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.

Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως, που στηρίζεται στο γεγονός ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν άσκησε προσηκόντως την εξουσία του πλήρους δικαιοδοσίας και παραβίασε τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της εξατομικεύσεως της ποινής

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 148 Με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν άσκησε προσηκόντως, στις σκέψεις 137, 140 και 168 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την εξουσία πλήρους δικαιοδοσίας και παραβίασε τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της εξατομικεύσεως της ποινής.
- 149 Συναφώς, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο, δεχόμενο να μη ληφθεί υπ' όψιν, κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, η έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με τη συμμετοχή της Timab στις πρακτικές σχετικά με τους όρους πώλησεως και τους μηχανισμούς αντισταθμίσεως, δεν άσκησε προσηκόντως την εξουσία πλήρους δικαιοδοσίας. Δεδομένου ότι το

Γενικό Δικαστήριο είχε επιφυλάξεις ως προς το υποστατό της συμμετοχής των αναιρεσειουσών σε αυτές τις δύο πρακτικές για την περίοδο από το 1993 έως το 2004, θα έπρεπε να εφαρμόσει την αρχή *in dubio pro reo*. Δεδομένου ότι δεν το έπραξε, το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της εξατομικεύσεως της ποινής.

- 150 Με το υπόμνημα απαντήσεως, οι αναιρεσειούσες προσθέτουν ότι το Γενικό Δικαστήριο αρνήθηκε επίσης να λάβει υπ' όψιν του, κατά παραβίαση των αρχών της ίσης μεταχειρίσεως και της εξατομικεύσεως της ποινής, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως στην οποία προέβη σε σχέση με τη σοβαρότητα της παραβάσεως, και άλλα στοιχεία, όπως την πίεση που ασκείται στις τιμές λόγω του ανταγωνισμού παρόμοιων προϊόντων, την έλλειψη συνεπειών των προσαπτόμενων πρακτικών καθώς και τη διάρκεια και την ένταση εκάστης πρακτικής.
- 151 Περαιτέρω, κατά τις αναιρεσειούσες, το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε τις ίδιες αυτές αρχές παραλείποντας να ασκήσει εμπεριστατωμένο έλεγχο τόσο του συντελεστή σοβαρότητας που εφαρμόστηκε στο πλαίσιο του καθορισμού του βασικού ποσού του προστίμου όσο και της αρνήσεως της Επιτροπής να αναγνωρίσει ελαφρυντικές περιστάσεις στην Timab. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο περιορίστηκε να επαναλάβει την επίδικη απόφαση χωρίς να προβεί στη δική του εκτίμηση.
- 152 Κατά την Επιτροπή, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος, δεδομένου ότι σκοπεί στην απλή επανεξέταση του δικογράφου που κατατέθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Εν πάση περιπτώσει, αυτός ο λόγος αναιρέσεως στερείται ερείσματος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 153 Υπενθυμίζεται, αφενός, ότι το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να εξακριβώνει και να εκτιμά τα πραγματικά περιστατικά και, κατ' αρχήν, να εξετάζει τα αποδεικτικά στοιχεία που λαμβάνει υπ' όψιν του σε σχέση με τα περιστατικά αυτά. Πράγματι, εφόσον η προσκόμιση των αποδεικτικών αυτών στοιχείων ήταν νομότυπη και τηρήθηκαν οι γενικές αρχές του δικαίου και οι δικονομικοί κανόνες που διέπουν τη διεξαγωγή των αποδείξεων και το βάρος αποδείξεως, το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να εκτιμά την αξία που πρέπει να προσδοθεί στα στοιχεία τα οποία του έχουν υποβληθεί. Κατά συνέπεια, η εκτίμηση αυτή δεν αποτελεί, εκτός αν υπάρχει παραμόρφωση των στοιχείων αυτών, νομικό ζήτημα υποκείμενο ως τέτοιο στον έλεγχο του Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 30ής Μαΐου 2013, *Quinn Barlo* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-70/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:351, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 16ης Ιουνίου 2016, *Evonik Degussa* και *AlzChem* κατά Επιτροπής, C-155/14 P, EU:C:2016:446, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Επιπλέον, η παραμόρφωση αυτή πρέπει να προκύπτει προδήλως από τη δικογραφία, χωρίς να απαιτείται εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων (απόφαση της 16ης Ιουνίου 2016, *Evonik Degussa* και *AlzChem* κατά Επιτροπής, C-155/14 P, EU:C:2016:446, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 154 Αφετέρου, πρέπει να τονιστεί ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι απαράδεκτη στον βαθμό που αυτή περιορίζεται στην επανάληψη ή στην κατά γράμμα παράθεση των λόγων και των επιχειρημάτων που έχουν ήδη προβληθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, περιλαμβανομένων και εκείνων που στηρίζονται σε πραγματικούς ισχυρισμούς που έχουν ρητώς απορριφθεί από αυτό. Πράγματι, μια τέτοια αίτηση αναιρέσεως συνιστά στην πραγματικότητα αίτηση απλής επανεξετάσεως της προσφυγής που ασκήθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η οποία δεν εμπίπτει στην αναιρετική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου (απόφαση της 30ής Μαΐου 2013, *Quinn Barlo* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-70/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:351, σκέψη 26 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 155 Αντιθέτως, αν ο αναιρεσιών αμφισβητεί την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ερμηνεία ή εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, τα νομικά ζητήματα που εξετάστηκαν πρωτοδίκως μπορούν να αποτελέσουν εκ νέου αντικείμενο συζητήσεως κατά την αναιρετική διαδικασία. Πράγματι, αν ο αναιρεσιών δεν μπορούσε να στηρίξει την αναίρεσή του σε λόγους και επιχειρήματα που προέβαλε ήδη ενώπιον του

Γενικού Δικαστηρίου, η εν λόγω διαδικασία θα έχανε εν μέρει τη σημασία της (απόφαση της 30ής Μαΐου 2013, Quinn Barlo κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-70/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:351, σκέψη 27 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

156 Όσον αφορά τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, μολονότι χαρακτηρίζεται από τις αναιρεσείουσες ως «λόγος αναιρέσεως που αφορά νομικό ζήτημα», ήτοι την παραβίαση, από το Γενικό Δικαστήριο, των αρχών της ίσης μεταχειρίσεως και της εξατομικεύσεως της ποινής καθώς και τη μη προσήκουσα άσκηση της εξουσίας πλήρους δικαιοδοσίας, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι αυτός ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως ισοδυναμεί, εν τελευταία αναλύσει, με αμφισβήτηση της εκτιμήσεως του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με πραγματικά περιστατικά και με αποδεικτικά στοιχεία τα οποία του υποβλήθηκαν πρωτοδίκως στο πλαίσιο του δευτέρου και του τρίτου λόγου αναιρέσεως.

157 Πράγματι, χωρίς να επικαλούνται παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων, οι αναιρεσείουσες περιορίζονται να υποστηρίξουν ότι το Γενικό Δικαστήριο κακώς δεν έλαβε υπ' όψιν του κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, διάφορα στοιχεία, μεταξύ δε άλλων την έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων περί συμμετοχής τους σε πρακτικές σχετικά με τους όρους πωλήσεως και τους μηχανισμούς αντισταθμίσεως. Συνεπώς, οι αναιρεσείουσες επαναλαμβάνουν απλώς ορισμένα επιχειρήματα που σκοπούν να καταδείξουν ότι θα έπρεπε να εφαρμοστεί χαμηλότερος συντελεστής στο πλαίσιο της σοβαρότητας της παραβάσεως και τα οποία εντούτοις είχαν ήδη προβληθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και απορριφθεί από αυτό. Ως εκ τούτου, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως, στον βαθμό που αφορά την παραβίαση από το Γενικό Δικαστήριο των αρχών της ίσης μεταχειρίσεως και της εξατομικεύσεως της ποινής καθώς και τη μη προσήκουσα άσκηση της εξουσίας πλήρους δικαιοδοσίας, είναι απαράδεκτος.

158 Όσον αφορά, ειδικότερα, το επιχείρημα των αναιρεσειουσών ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν προέβη σε εμπεριστατωμένο έλεγχο ούτε του συντελεστή σοβαρότητας που εφαρμόστηκε στο πλαίσιο του καθορισμού του βασικού ποσού του προστίμου ούτε της αρνήσεως αναγνώρισεως ελαφρυντικών περιστάσεων για την ανταγωνιστική συμπεριφορά της Timab, αρκεί η διαπίστωση ότι το Γενικό Δικαστήριο εξέθεσε λεπτομερώς, στις σκέψεις 149 έως 164 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τους παράγοντες που έλαβε υπ' όψιν του προκειμένου να εκτιμήσει την σοβαρότητα της παραβάσεως. Ομοίως, προκύπτει αδιαμφισβήτητα από τις σκέψεις 165 έως 168 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε επιμελώς το ζήτημα των ελαφρυντικών περιστάσεων. Ως εκ τούτου, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο. Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το γεγονός και μόνον ότι το Γενικό Δικαστήριο, ασκώντας την πλήρη δικαιοδοσία του, δέχθηκε, στο πλαίσιο αυτό, πολλά από τα στοιχεία που έλαβε υπ' όψιν της η Επιτροπή με την επίδικη απόφαση (βλ. απόφαση της 8ης Μαΐου 2013, Eni κατά Επιτροπής, C-508/11 P, EU:C:2013:289, σκέψη 99 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

159 Βάσει των προεκτεθέντων, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτος και εν μέρει αβάσιμος.

Επί των παρεμπιπτόντων αιτημάτων που αντλούνται από προσβολή του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη λόγω της υπερβολικής διάρκειας της διαδικασίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

160 Με τα παρεμπίπτοντα αιτήματά τους, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο προσέβαλε το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, που προβλέπει το άρθρο 47, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), ερμηνευόμενο με βάση το άρθρο 6, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, μη αποφαινόμενο εντός εύλογης προθεσμίας.

- 161 Συναφώς, διαπιστώνουν ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε τέσσερα έτη και οκτώμισι μήνες μετά την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου της δίκης, την 1η Οκτωβρίου 2010, ότι η έναρξη της προφορικής διαδικασίας από το Γενικό Δικαστήριο έλαβε χώρα μόλις στις 14 Μαΐου 2014 και ότι παρήλθαν ένδεκα μήνες από το πέρας αυτής της προφορικής διαδικασίας, ήτοι μετά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 11ης Ιουλίου 2014, έως την έκδοση της αποφάσεως.
- 162 Ωστόσο, κατά τις αναιρεσεύσεις, ο βαθμός πολυπλοκότητας της υποθέσεως δεν δικαιολογούσε μια τέτοια διάρκεια της διαδικασίας, κατά μείζονα λόγο αφού αυτές ήταν οι μόνες προσφεύγουσες στην υπόθεση αυτή και αφού η συμπεριφορά τους δεν ήταν παρελκυστική.
- 163 Η Επιτροπή επισημαίνει, ουσιαστικά, ότι κατ' εφαρμογήν, μεταξύ άλλων, της αποφάσεως της 26ης Νοεμβρίου 2013, *Gascoigne Sack Deutschland* κατά Επιτροπής (C-40/12 P, EU:C:2013:768), μόνον η άσκηση αγωγής αποζημιώσεως κατά της Ένωσης, βάσει του άρθρου 268 και του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, προσφέρεται ως επιλογή σε επιχείρηση που κρίνει υπερβολική τη διάρκεια της διαδικασίας.
- 164 Δεδομένου ότι οι αναιρεσεύσεις δεν υπέβαλαν τέτοιο αίτημα αποζημιώσεως, τα παρεμπίπτοντα αιτήματα είναι, πρωτίστως, απαράδεκτα.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 165 Υπενθυμίζεται ότι η εκ μέρους δικαιοδοτικού οργάνου της Ένωσης παράβαση της υποχρέωσης την οποία υπέχει από το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη να εκδικάζει τις υποθέσεις που υποβάλλονται στην κρίση του εντός εύλογης προθεσμίας πρέπει να έχει ως συνέπεια την παροχή δικαιώματος ασκήσεως αγωγής αποζημιώσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, δεδομένου ότι τέτοια αγωγή αποτελεί αποτελεσματικό μέσο επανορθώσεως. Εξ αυτού συνάγεται ότι αίτημα περί αποκαταστάσεως της ζημίας που προκλήθηκε λόγω της υπερβάσεως, εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, της εύλογης διάρκειας της δίκης δεν μπορεί να προβληθεί απευθείας κατ' αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, αλλά πρέπει να αχθεί ενώπιον του ίδιου του Γενικού Δικαστηρίου (αποφάσεις της 30ής Απριλίου 2014, *FLSmidth* κατά Επιτροπής, C-238/12 P, EU:C:2014:284, σκέψη 116 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία· της 21ης Ιανουαρίου 2016, *Galp Energía España* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-603/13 P, EU:C:2016:38, σκέψη 55 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 9ης Ιουνίου 2016, *Repsol Lubricantes y Especialidades* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-617/13 P, EU:C:2016:416, σκέψη 98 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 166 Το Γενικό Δικαστήριο, το οποίο είναι αρμόδιο δυνάμει του άρθρου 256, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και το οποίο επιλαμβάνεται αγωγής αποζημιώσεως, οφείλει να αποφανθεί επί της αγωγής αυτής σε δικαστικό σχηματισμό διαφορετικό εκείνου που αποφάνθηκε επί της ένδικης διαφοράς της οποίας η διάρκεια εκδικάσεως επικρίνεται (αποφάσεις της 21ης Ιανουαρίου 2016, *Galp Energía España* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-603/13 P, EU:C:2016:38, σκέψη 56 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 9ης Ιουνίου 2016, *Repsol Lubricantes y Especialidades* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-617/13 P, EU:C:2016:416, σκέψη 99 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 167 Πάντως, εφόσον είναι πρόδηλο, χωρίς να απαιτείται η εκ μέρους των διαδίκων προσκόμιση στοιχείων επ' αυτού, ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη κατάφωρα την υποχρέωσή του να εκδικάζει την υπόθεση εντός ευλόγου χρόνου, το Δικαστήριο μπορεί να το επισημάνει (αποφάσεις της 21ης Ιανουαρίου 2016, *Galp Energía España* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-603/13 P, EU:C:2016:38, σκέψη 57 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 9ης Ιουνίου 2016, *Repsol Lubricantes y Especialidades* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-617/13 P, EU:C:2016:416, σκέψη 100 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο μπορεί, κατ' αναίρεση, να διαπιστώσει προσβολή του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, λόγω της υπερβολικής διάρκειας της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

- 168 Όσον αφορά τα κριτήρια βάσει των οποίων μπορεί να εκτιμηθεί αν το Γενικό Δικαστήριο τήρησε την αρχή της εύλογης διάρκειας, πρέπει να υπομνησθεί ότι η εύλογη διάρκεια της δίκης πρέπει να εκτιμάται με γνώμονα τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε υποθέσεως, όπως είναι η περιπλοκότητα της διαφοράς και η συμπεριφορά των διαδίκων (απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 2013, *Groupe Gascogne* κατά Επιτροπής, C-58/12 P, EU:C:2013:770, σκέψη 85 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 169 Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει συναφώς ότι ο κατάλογος των κρίσιμων προς τούτο κριτηρίων δεν είναι εξαντλητικός και ότι η εκτίμηση του εύλογου χαρακτήρα της εν λόγω διάρκειας δεν απαιτεί συστηματική εξέταση των περιστάσεων της υποθέσεως υπό το πρίσμα καθενός κριτηρίου χωριστά όταν η διάρκεια της δίκης παρίσταται δικαιολογημένη υπό το πρίσμα ενός και μόνον κριτηρίου. Έτσι, η περιπλοκότητα της υποθέσεως ή η παρελκυστική συμπεριφορά του προσφεύγοντος μπορεί να γίνει δεκτό ότι δικαιολογεί μια χρονική διάρκεια η οποία είναι, εκ πρώτης όψεως, υπερβολικά μακρά (απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 2013, *Groupe Gascogne* κατά Επιτροπής, C-58/12 P, EU:C:2013:770, σκέψη 86 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 170 Εν προκειμένω και ελλείψει περαιτέρω στοιχείων προσκομισθέντων από τους διαδίκους, το Δικαστήριο φρονεί ότι δεν είναι προφανές ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη κατάφωρα την υποχρέωσή του να εκδικάσει την υπόθεση εντός ευλόγου χρόνου.
- 171 Βάσει των ανωτέρω, τα παρεμπύπτοντα αιτήματα της αναίρεσεως πρέπει να απορριφθούν.
- 172 Δεδομένου ότι ουδείς εκ των λόγων αναίρεσεως που προέβαλαν οι αναιρεσείουσες προς στήριξη της αιτήσεως αναίρεσεως μπορεί να γίνει δεκτός, αυτή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 173 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναίρεσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην ανααιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, αυτού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή οι *Timab* και *CFPR* ηττήθηκαν και η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη τους στα δικαστικά έξοδα, πρέπει αυτές να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα της παρούσας κατ' αναίρεση δίκης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δέκατο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναίρεσεως.**
- 2) Καταδικάζει την *Timab Industries* καθώς και την *Cie financière et de participations Roullier* (*CFPR*) στα δικαστικά έξοδα.**

(υπογραφές)